

Woodcraft

3/2010

časopis Ligy lesní moudrosti

podzim

str. 7

str. 23

str. 37

str. 48

STALO SE STR. 2

Co se událo v LLM.

KMENY STR. 7

Informace o našich kmenech.

**JAK SE V LLM PLNÍ ORLÍ PERA
V POSLEDNÍ DOBĚ?** STR. 20

Petr Novotný – Perry

KRAJ ČERVENÝCH SKAL STR. 23

Zdeněk Salzmann

**V LIBERCÍCH JE NEJEN
AQUAPARK...** STR. 25

Jakub Loula – Tříška

ČERNÝ VLK STR. 27

Martin Kupka – Logan

JÁRA CIMRMAN STR. 32

A LESNÍ MOUDROST

Iva Synáková – Tapi

PRAVÉ INDIÁNSKÉ VAŘENÍ STR. 35

Radka Skoupilová – Waštewin

INDIÁNSKÉ PÍSNĚ STR. 36

JAK SI ZHOTOVIT STR. 37

JEDNODUCHÝ LUK

Albert Minář – Hrom

BOTY Z LÝKA STR. 42

Zdenka Vilhelmová

SMAŽENÉ SRDCE STR. 44

Ernie Kraft

ZAPOMENUTÉ VÝPRAVY STR. 46

Jiří Macek – Čiksika

TEKUMSEH – HORSKÝ LEV STR. 47

PŘIPRAVENÝ KE SKOKU

INDIÁNSKÝ NÁHRDELNÍK STR. 48

Z DRÁPŮ

Kačka Bejčková

CO DĚLAT – PROTI CHLADU STR. 49

Jan Bejček – Thokata Mani

KOMIKS – IKTÓMI STR. 51

Jan Merhaut – Mokrouš

Redakční rada

Šéfredaktorka

Kateřina Benešová – Wičanhipi

Obrazový redaktor

Tomáš Koubek – Okeya

Grafická úprava a DTP

Martin Svoboda

Jan Bejček – Thokata Mani

Rubriku Stalo se má na starosti

Iva Hönigová – Awačin

Korektor

Vlastík Růžička

Autoři jsou vždy uvedeni kurzívou pod svým článkem.

Adresa redakce

Liga lesní moudrosti –
časopis Woodcraft,
Senovážné nám. 24, 116 47 Praha 1

casopis@woodcraft.cz
http://www.woodcraft.cz

Knihářské zpracování a tisk

RETISK – Praha

Distribuce

Balmax, s.r.o.

Přetiskování obsahu povoleno pouze s písemným souhlasem redakce nebo autora a s udáním pramene. Příspěvky redakce vrací jen na vyžádání autora.

Názory autorů článků nemusí souhlasit s názory redakce.

Cena výtisku 30 Kč plus poštovné.

Informace o předplatném na ustredi@woodcraft.cz.
Cena pro členy LLM v příspěvcích.

Ročník 21, číslo 3.
Navazuje na časopis *Bizoni vítr*.
Náklad 700 ks.

ISSN 1210-5252.
MK ČR E 5455

1. strana obálky

Foto: Alice Lehká – Ája.

4. strana obálky

Kreslí: Pavel Čech.

Milí woodcrafteri, před měsícem se mi přihodilo něco, co jsem před rokem nečekala. Byla jsem zvolena náčelnicí Ligy lesní moudrosti. Přebírám pomyslné žezlo po Trnce, která v Lize zanechává na dlouhá léta nesmazatelnou stopu v podobě zcela přestavěné chaty na Filipově Huti a pomalu se přetvářející fary v Michalových Horách. Trnka toho o mnoho více udělala, než namluvila, za jejího náčelnictví se za poslední tři roky řada věcí dotáhla

nebo naopak nastarovala a výsledky se dostaví časem. O řadě z nich mám díky své tříleté účasti v náčelnictvu povědomí, snad se nám podaří v rozjetých věcech úspěšně pokračovat.

Asi by se hodilo uvést moje (lépe řečeno *naše*, neboť náčelnictví je dosti kolektivní dílo) plány na následující období. Shrnula bych to do stručného přání, i když to bude trochu klišé: aby členové Ligy lesní moudrosti byli ve své organizaci rádi, aby věděli, proč jsou právě v ní a aby pro ně byla víc než jen servisní organizací. Aby pro ně Liga a woodcraft byly srdeční záležitostí, stejně jako jsou pro mě a mnoho dalších poutníků na stezce lesní modrosti. Aby naši členové byli woodcrafteri hrdí na to, že jsou členy Ligy lesní moudrosti.

Díky předem vám všem, kteří to cítíte jako já.

Kamila Lunerová
novopečená náčelnice LLM

Čiwawa 2010

Za velkým zážitkem z noční šifrovací hry Čiwawa jsme se letos vydali do Světlé nad Sázavou. Všechno se to začalo dít v odpoledních hodinách ve zdejším zámeckém parku. Hra byla otevřená i pro veřejnost, takže se nás tu sešel nemalý počet. První šifra se skládala z několika částí, takže to pro některé týmy mohl být trochu oříšek. První šťastlivci začali odcházet po hodině a půl, ale některým nezbylo než si lámat hlavy až do 21.00, kdy organizátoři prozradili řešení.

U další šifry stačilo pospojovat symboly a vzniklým kruhům vyznačit těžiště. Zní to jednoduše; koho to netrklo, napsal o nápovědu, nebo o řešení, a pokračuje

k hájovně. Tam nás čekaly dvojice z literárních děl v obrázkové podobě. Komu se je podařilo spojit, měl vyhráno. V textové šifře u jezírka u lomu jsou velice nápadná jména. Skrývaly se pod nimi názvy ptáků, ale chtělo to zapojit fantazii. Někdo se radoval, někdo vzal nápovědu. Komáří si tu na nás hojně pochutnávali, takže se nikdo nechtěl zbytečně zdržovat.

V Lipnici u altánku na nás čekaly dvě organizátorky s další šifrou a povzbuzením. Šifra byla plná mravenců, po chvíli přemýšlení jsme z nich poskládali Braillovo písmo a heslo bylo na světě. Holky nám za něj vysvětlily cestu a honem ke třem místním lomům Oko, Ucho a Ústa. U hradu je pak šifra

s čísly, řešení bylo velmi pěkné, pospojováním stejných čísel vyšla morseovka. Lipnice je rodištěm Jaroslava Haška; u jeho sochy nacházíme jedenáctou šifru. Šlo o příběh o Švejkovi, jak pije pivo a běhá kolem hospody. Stačilo sečíst stupně všech jeho piv a kolik toho naběhal a je z toho krásný azimut. Ve dvanácté šifře odhalujeme semafor a přes dvě další, spíš už oddechové, vede cesta do cílové stanice v Babičích u kapličky.

Hrdým držitelem letošních triček je tým Fykos, putovní soška Čiwawy bude celý rok zdobit klubovnu kmene Wallowa – Kynkažu. Všem organizátorům velké díky, těšíme se zase za rok.

*Eva Matušková – Rissa / Inyanteča
Wallowa – Kynkažu*

Výroční sněm Ligy lesní moudrosti

Česká Liga lesní moudrosti letos slaví 20 let od svého znovuoobnovení a rovněž i 150 let od narození Ernesta Thompsona Setona. Červencový sněm spojený se stylovým tábořením v krásném prostředí údolí Kosího potoka se proto nesl v duchu těchto oslav.

Sněmovní den – na svátek věrozvěstů sv. Cyrila a Metoděje – byl zahájen ranním shromážděním všech účastníků, kteří v průvodu nesli na tyčích stuhy. Červené stuhy byly se jmény fungujících kmenů a na černých byla jména kmenů zaniklých. Všechny tyče se potom skládaly do sebe na čtyřnohu, jako při stavbě týpí. Bylo velmi symbolické vidět pohromadě červené i černé stuhy všech 86 kmenů Ligy lesní moudrosti spojených v jeden celek.

Den sám byl vyplněn mnoha soutěžemi – tradičními i netradičními. Mohli jste se zúčastnit či zvědavě okukovat. Konala se soutěž v lukostřelbě na pohyblivý cíl, v rozdělávání ohně třením dřev (zvítězil Pavel Čech s časem 44 vteřin) a křesáním (Hota za 9 vteřin), soutěž o nejlepší woodcrafterský a indiánský výrobek, soutěž o Setonův lívanec (tradiční soutěž Camp Fire Clubu).

Samotný sněm měl velmi slavnostní atmosféru. Oheň byl rozdělán třením dřev a hranice zapálena ze čtyř směrů. Ohnivec Ligy Ablákela pronesl úvodní projev a dvojice stylových a hlavně vtipných moderátorů v kvádru s motýlem a v korálkovaných mokasínech uvítala všechny přítomné členy společnosti ligové. Ocenil jsem tento nápad, jak odlehčit atmosféru takového

setkání aby na jeho účastníky nepadala tíže „historického okamžiku“ a zároveň nešlo o lacinou parodii na různé televizní vyhledávací ankety.

Sněm byl spíše bilancující s ohledem na výročí. Přítomní „otcové zakladatelé“, jmenovitě Logan, Willy a Biminiji, vzpomínali na dobu dávno nedávno minulou, k nim se přidali Tokaheya, náčelník Ligy z let přelomu tisíciletí, a současná náčelnice Trnka. Loganovi, Willymu, Hotě a Čikšikovi bylo uděleno mimořádné mistrovství Hlasatel woodcraftu. Byli pasováni noví šlechtici lesní moudrosti – Petr Čech, Perry a Vlastík Růžička. Kmen Sokolů se blýsknul divadelní scénkou ze života E. T. Setona – samozřejmě, že vtipnou. Byl jsem rád, že se sněm odehrával v odlehčeném duchu, ačkoliv bylo zřejmé, že ho všichni berou vážně.

Po skončení sněmu vypuklo velké pow-wow a stejně velká hostina o několika desítkách různých chodů, neboť každý, kdo mohl, něco uvařil nebo upekli a donesl na hostinu ostatním na společné stoly. Tančilo se a zpívalo do pozdních hodin. Sněmovní den byl zakončen velkým průvodem s pochodněmi.

Den po sněmu pořádala LLM v kostele v Michalových Horách výstavu výtvarných děl členů Ligy – fotografií, obrazů, kreseb, keramiky a dalších výrobků. Součástí vernisáže byl živý koncert – na kůru vystoupil sbor, zazněly slovenské lidové písně hrané na fujaru, improvizace na panovu flétnu a další. Příjemnou

atmosféru netradiční akce si užíval plný kostel stylově oblečených woodcrafterů a také ne jeden příchozí z řad místních občanů. V pozdním odpolední místní pan farář vysvětlil sochu sv. Josefa, obnovenou podle fotografie Wasúpim a znovu osazenou na sokl u cesty ke kostelu.

Michael Antony – Tony

Táboření Ligy lesní moudrosti na Kosím potoce

Prvních čtrnáct dní v červenci jsme se opět sešli v údolí Kosího potoka na ligovém táboře. Tentokrát vyrostla típí jak na spodní, tak i na horní louce a to dokonce v hojném počtu, protože na začátku táboření se uskutečnil již 20. sněm Ligy lesní moudrosti. Po této velkolepé akci sice naše řady trochu prořídly, ale táborový ruch neustal. Louky se jenom hemžily velice živými a nesnadno unavitelnými dětmi, kterých tento rok bylo

opravdu požehnaně. My ostatní jsme se obvykle po většinu dne krčili spíše v blahodárném stínu stromů, jelikož teploty téměř celou dobu překračovaly 30 °C. Proto se i velká část aktivit přesouvala k břehům či přímo do tůň našeho každoročně se měnícího potoka. Jediné, co nám poněkud znepříjemňovalo koupání, byla letos početnější populace dotěrných ovádů. Sportovní vyžití a případné ježdění na koních přicházelo tedy v úvahu až ve večerních hodinách. Toto tropické počasí však napomohlo ke vzniku prvního ročníku tradičně oblíbeného golfu tentokrát

nevšedně situovaného do vodního prostředí. V jednom klidném meandru se také konala soutěž zručnosti v jízdě na bullboat. Závod spočíval v tom, že naložená dvojice se musela nejdříve proti proudu dostat na určité místo, kde jeden z účastníků přestával pádlovat a začínal rozdělávat oheň. Se šlehajícími plamínky pak muselo celé plavidlo proplout hranicí opět pár desítek metrů po proudu a to všechno na nejnižší počet záběrů. Způsob rozdělávání ohně si soutěžící mohli zvolit. Většina si vybrala ten rychlejší – křesání, ale našli se i takoví borci (jako např. Tokaheya a Wasúpi), kteří se rozhodli vytříť oheň přímo na dně vratkého bullboatu. Střídavé polehávání a koupání pak bylo prokládáno nejrůznějšími přednáškami, povídkami a rukodělnými aktivitami. Dokonce se objevili i nadšenci, které neodradilo ani to ubíjející vedro od plnění jak vědomostních, tak výkonnostních činů. Bohužel, konec tohoto prosluněného tábora poznamenala sice jedna, ale zato velice silná noční bouřka, během které spadlo i pár stromů na naše kuchyně, ve kterých v tu chvíli našťěstí nikdo nebyl.

*Tereza Peková – Hanté
Walden*

Již třetí táboření v Banátu

Letos jsme znovu vyrazili do Rumunska, do oblastí rozkládající se nad Dunají, ve které se před necelými dvěma sty let usadili čeští kolonisté a zůstali tam dodnes, udržující si svoje zvyky i jazyk. Přijeli jsme do Banátu, abychom mohli strávit dva týdny s místními dětmi na letním táboře.

Na začátku nás čekaly tři dny stavění. Plně naložený vůz pana Maštaliře, tažený koňmi a směřující přes pole až k našemu táboru, bylo možné zahlédnout celkem šestkrát. A za chvíli už stály na louce U Petra, kousek od vodních mlýnů podsady, týpí, šeltr a šapitó.

Za pár dní přijelo devatenáct dětí z krajských vesnic Rovensko, Svatá Helena, Gernik, Bígr, Eibenthál a připojily se tak k pěti dětem z kmene Osmaka Opo z Mnichova Hradiště. A tábor začal...

Děti byly rozděleny do čtyř rodů. Šli jsme hrát hru, kde jsme

si vybojovali, jak se naše skupiny budou jmenovat. Po docela namáhavé hře jsme si konečně mohli vybrat jméno. Ve hře jsme museli sbírat kousky obrazu náčelníka Tekumseha. ... O odpoledním klidu jsme začali vyrábět naše rodová kopí. Tak se děti staly bojovníky indiánského kmene Šavanů.

V neděli jsme vyrazili po blátivých cestách do nedaleké vesnice Gernik. Do kostela a také vyzvednout paní kuchařku, která den předtím dorazila. Potom jsme šli na Gernik. Na Gerniku byl trh. Vedoucí šli do kostela. Pak jsme šli k Maštaliřům pro věci, které přivezla paní Hana Paňáková (kuchařka). Pak každý jsme vzali nějakou věc. Přišli jsme do tábora a dali jsme jim ty věci. Přišel večer. Večer přišlo, tak vedoucí rozdělali oheň v týpí. Spívali jsme spoustu písniček a Ester ze Štěpánkou měli taky písničku, protože Ester přišla pozdě když nás vedoucí volal. To bylo moc pěkný.

Pondělí bylo ve znamení lukostřelby. Museli jsme si udělat

šípky a luk na střelení. Odpoledne jsme stříleli do balonu a i do dálky.

Hrály se i pohybové hry a prověřily se výtvarné schopnosti šavanských bojovníků. Poté jsme hráli hru „Boj o vlajku“, která pokračovala v poledne. My jsme bohužel prohráli, ale mě to ani moc nevadilo a hra se mi moc líbila. ... Potom jsme měli etapu. Měli jsme si každý rod vyrobit pár postaviček z pohádky. ... Měli jsme sněm. Na sněmu jsme si přiznávali orlí pera. Když skončil sněm tak jsme hráli divadlo s postavičkami, které jsme si vyrobili odpoledne.

Na tábor zabloudily dva džípy s turisty, kteří se ztratili. Ale dnes sme vyděly dva gejpy a oni tady byly protože se stratili asi nas ptaly asy ne znamo cestu, amy sme jim řekli že ju ta sme jim ji řekli kady mají jít a odjely.

Na výlet jsme vyrazili na 11 km vzdálené Rovensko. Na cestě do Rovenska jsme také hráli celotáborovou hru. Měli jsme rozluštit šifry, a potom jsme si každý rod měli vybrat jednu věc

Foto: Jirí Pišek – Wastélaka

a v Rovensku ji vyměnit. Když jsme přišli do Rovenska, tak už na nás čekal oběd. Zpátky do tábora jsme jeli vozem.

V pátek měl Gábik narozeniny. Dnes byl pro mě velký den, totiž jsem vyplnil 11 let. Taky jsme hráli zajímaví hry. Moje oblíbená byla etapa kdy moje skupina mě měla vyslobodit ze zajetí.

I v sobotu byl pestrý program. Potom byla etapa, hrozně těžka. Sme měli přinést papírky a sirky

a potom rozdělat oheň. Etapu jsme prohrali. Po obědě sme čínili orlí pera.

Další den dobyli divoce pomalovaní Šavané pevnost Boonsburg a na večerním sněmu jim byla přiznána poslední orlí pera. V pondělí čekalo bojovníky loučení a cesta domů.

Děkuji všem vedoucím i dětem za krásné zážitky. Tomáši Novotnému, Aleši Sedláčkovi a Tomkovi Hurtovi za nemalou pomoc

a podporu. A děkuji i všem rodičům za důvěru, se kterou své děti na tábor poslali. V neposlední řadě pak děkuji organizacím Asociace turistických oddílů mládeže (A-TOM) a LLM, díky kterým se tento tábor mohl uskutečnit.

*Tereza Chmelová
Osmaka Opo
Kurzívou jsou vyznačeny
výňatky ze zápisů
v táborové kronice.*

Výstup na Mount E. T. Seton

V sobotu 14. srpna 2010, přesně v den 150. narozenin náčelníka Černého vlka, vystoupila skupina woodcrafterů, členů LLM, na Mount E. T. Seton na Šumavě. Toto čestné jméno nese neoficiálně překrásná hora Křemelná, nacházející se v jedné z nejzachovalejších částí Národního parku Šumava. Hora byla pojmenována na počest zakladatele

woodcraftu přesně před dvaceti lety, z iniciativy Ladislava Vodáka – Letícího sokola, woodcraftera a jednoho ze zakladatelů NP a CHKO Šumava.

Ohnivec Ligy, Ablákela, při skromném obřadu nejprve symbolicky očistil místo, kde se nachází na vrcholu hory mohyla, a krátkou modlitbou požádal síly tohoto místa, aby pomohly woodcrafterům, kteří sem doputovali, vytvořit silnou atmosféru a přenést ji dál do příštích dnů. Logan

přečetl Poselství Černého vlka z Knihy lesní moudrosti a promluvil o přínosu E. T. Setona pro svůj život. Několika slovy se k němu přidali Willy a Tokaheya. Akci k uctění odkazu Černého vlka zakončila modlitba kmene Omaha. Další akcí v roce 150. výročí narození E. T. Setona byl odborný seminář Odkaz Černého vlka, který se konal ve středu 17. listopadu 2010 v paláci YMCA v Praze Na Poříčí.

Martin Kupka – Logan

Ohnivecká Čotokva

„Kdo chce jet na hromadný lístek, sraz je ve středu 25. srpna 2010 ve 13 hodin na Smíchovském nádraží“ – přišlo mi mailem a jelikož jsem ráda využila toho, že se nebudu muset starat já a postará se zas někdo o mě, už v poledne jsem stepovala ve vestibulu, okukovala lidi a přemýšlela, kdo že by asi tak mohl jet také. Ve tři čtvrtě už nás byla pěkná banda a stejně pohodově, jako proběhlo čekání, proběhla i cesta a vlastně celá Čotokva, ale to bych to asi hodně zkrátila.

Na úvod jsme už ve vlaku měli postupně rozbalit dopisy, ve kterých jsme se dozvěděli, že svět zachvátila slepota a neúprosne se šíří dál a dál. Na nádraží v Teplicích nad Metují nám jeden hodný stařeček vyprávěl, co se stalo, a řekl, že budeme-li se chtít zachránit, máme se snažit najít ve skalách babu Vocáskovou, že ta by nám mohla pomoci. Než jsme se nadáli, zachvátila

Foto: Tomáš Koubek – Okeya

slepota i nás a tak jsem se ruku v ruce (a to doslova), vydali na cestu. Je zajímavé, jak vnímáte svět kolem, když nevyžíváte zrak, a jak funguje komunikace, když nevyžíváte ani hlas. Do cíle jsme dorazili vyčerpaní, leč plni naděje a po vypití kouzelného lektvaru se nám poštěstilo na pět dní opět vidět.

Program celé Čotokvy byl nabíť. Přednášky střídaly pohybové

hříčky a naše mozkové závitý jely naplno. Vymýšleli jsme, co všechno by měl znát a umět „superohnivec“, dozvěděli jsme se něco z vývojové psychologie, dostali několik rad, jak správně komunikovat, při hře na cestu do lepšího světa jsme si mohli ujasnit, jaké hodnoty jsou pro nás v životě důležité a další a další. Když teď po těch pár dnech otevřu svoje PRASE (PRACovní SEšit) a čtu si vzkazy od ostatních účastníků, jsem za těch několik dní moc vděčná. Některé lidičky jsem neznala, s jinými se neviděla třeba i několik let a přesto v Dědově vznikla super parta, která spolu bude v kontaktu, doufám, i nadále. Ještě jednou velké wašte organizátorům.

A kdo, nebo co, může přemoci slepotu? Žádný lektvar, žádné zaklínadlo, ale my sami, pokud nepřestaneme věřit v dobro. Na závěr jedno z mnoha mouder: „Nejdůležitější je dostat se na tu správnou vlnu.“ Tak ať se na ní co nejdéle udržíme.

Jitka Danišková – Woapewin
Sacagawea

Foto: Tomáš Koubek – Okeya

Liga lesní moudrosti letos oslavila 20 let od svého znovuoživení. Jak nyní vypadá, co podnikají její členové sdružení ve kmenech? Z léta se nám sešlo mnoho zajímavých povídaní. Poprosili jsme tedy jejich autory, aby je doplnili několika důležitými informacemi. Vyhověli nám, a tak máte teď jedinečnou možnost udělat si velmi podrobnou představu, jak žijí woodcrafteri ve všech koutech naší republiky.

Tábor deseti pochodní

Našemu táboru by se letos možná ani nemělo říkat tábor, vyrazili jsme na Kosák jenom na prodloužený víkend, abychom si s dětmi užili posledních pár dní prázdnin v krásné přírodě. Naplánovali jsme si to hezky, ale člověk mívá a počasí mění. Pršet naštěstí začalo, až když jsme zatloukli poslední kolík u šeltru, a pak už se jen střídala příválová dešť s deštěm obyčejným. Byl bych nespravedlivý, kdybych tvrdil, že vůbec nebylo hezky. Bylo. Těch pár hodin jsme využili k sesbírání všech hub, které jsme znali a daly se jíst (a těch bylo opravdu hodně). Zbytek času jsme věnovali přípravě dřeva, abychom se usušili a ohřáli, ale hlavně výrobě pochodní. Začal to vlastně náš Michal, který si základ pochodně přivezl z letního tábora LLM, a teď ji chtěl dokončit. Jeho činnost zaujala ostatní táborníky natolik, že se vrhli do lesa na smůlu a jehličí a veškerou volnou chvíli pak trávili v kuchyni a matlali smůlu po všem, co bylo v dosahu. Když byly pochodně konečně hotové, a že některé byly opravdu monstrózní, nastala chvíle pravdy (v

některých případech i hodinová), jestli pochodeň vydrží hořet požadovaných 30 minut na čin, nebo dokonce 60 minut na velký čin. Jedna pochodeň hořela dokonce 1 hodinu a 45 minut, některé, bohužel, zhasly před kýženým limitem. Naštěstí ráno zase přišlo a tak mohli všichni zúčastnění v „pochodňování“ pokračovat. Jenom jehličí nechtělo schnout. Prostě nám to ta příroda letos pěkně vysvětlila. Poslední zásah jsme dostali při balení, kdy se z drobného deště stal pořádný ceďák a většina z nás prolila i přes nepromokavé bundy. Ale i přes nepřízeň počasí jsme si to docela hezky užili a rádi se na Kosák zase podíváme.

*Petr Novotný – Perry
Severní hvězda*

Foto: Petr Novotný – Perry

Foto: Petr Novotný – Perry

- Název kmene: Severní hvězda.
- Počet členů: 4 v Malé, 4 ve Velké lóži.
- Zaměření kmene – inspirace: Indiáni, tábornictví.
- Členové jsou z Prahy a Karlových Varů.
- Kmen funguje 19 let.
- Vize do budoucna: Prostě pokračovat.
- Webové stránky nemáme.

Tábor kmene Tate Osmaka

Letos nás čekal tradiční tábor již začátkem prázdnin. Čtrnáct dní prožitých na tábořišti zvaném Zátoka se neslo v duchu záchranného systému ČR, tudíž vše kolem nás bylo o pomoci a možnosti se blíže seznámit s hasiči, zdravotníky, policií ČR, městskou policií a psovodem či horskou službou.

Zážitek, který se nepochybně vryl hluboko do paměti všem Osmákům, se udál právě v den, kdy jsme měli na návštěvě záchranáře. Z tábořiště se stalo bojové pole a my jsme se ocitli uprostřed polní nemocnice zvané Zátoka *M*A*S*H*. Úžasně namaskovaní někteří z nás (dílo velice šikovných záchranářek – maskérek) opravdu potřebovali pomoc lékařského týmu, který se během okamžiku zabydlel na Zátocce. Kvalitně vybavené operační sály a ordinace navštívilo během dne mnoho raněných, jejichž repertoár čítal zlomeniny, popáleniny až vážná krvácení. Naštěstí jsme se zachováním chladné hlavy dokázali „odoperovat“ úspěšně celý tábor, za což děkujeme odbornému doktorskému personálu kmene Tate Osmaka.

Abyste se neděsili, tak jako každý rok jsme si i letos užili hodně zábavy, pohody a po loňských deštích nás svou přítomností poctilo i sluníčko. Co mi však bylo letos nejcennější? Ta naprostá pohoda a příjemná atmosféra. Každým rokem se stávají z malých lidiček velcí – a letos byl tábor ve znamení velkých lidiček. Je úžasné vidět, jak se do dění tábora zapojuje více a více pomocných rukou a zapálených dušiček. Jak vyrůstá další generace, pro níž je příjemné být spolu a trávit společné dny, vnímat svět stejnými očima a zároveň nosit jméno Tate Osmaka. Asi nemluvíme jen za sebe, ale

člověk je v těchto chvílích hrdý na všechny takové človíčky, které vidí postupně se proměňovat a vyrůstat. Uživali jsme si plnými doušky jeden druhého. Za což patří velký dík všem Vám, Osmáci.

Lenka Tojnarová – Rybka a Nicol Jará – Zitate Osmaka

- Název kmene Tate Osmaka (Větrné údolí) nahradil původní název Divoši a je inspirován naším bývalým tábořištěm Větrník, které jsme jako kmen obývali od roku 1996.
- Ve Velké lóži máme 10 členů, v Malé lóži 18 členů a v Lóži skřítků 6 členů.
- Zaměření kmene – inspirace: Indiáni, tábornictví.
- Kmen Tate Osmaka sídlí v Královéhradeckém kraji ve vesničce Dolany, avšak členové máme nejen z blízkých vesnic (Čáslavky, Svinišťany, Chvalkovice, Vlčkovice, Semonice), ale také ze vzdálenějších měst (Náchod, Červený Kostelec). Na pravidelné schůzky dojíždějí někteří členové přes 20 km.
- Kmen Divoši fungoval od 17. července roku 1992, tudíž jsme na světě již 18 let; z toho od roku 2001 jako registrovaný kmen Ligy lesní moudrosti Tate Osmaka.
- Vize do budoucna: Udržovat pravidelnou činnost a daný standard dětského kmene na základech woodcraftu ve stylu neformálního vzdělávání.
- Máte webové stránky? Ano, od roku 2009 máme www.tateosmaka.cz.

Tábor hub – tábor Čovečů

Tu sobotu nás louka na Kosím potoce uvítala slunečním svitem, ač noc předtím zas nebe otevřelo kohouty na plné pecky a ještě o něco dřív se přehnal smršť, o které vypovídaly zpřelámané stromy podél cesty do údolí i Legolasovo nové týpí. I za tvrdých podmínek – jiné stany než týpí zapovězeny – se nás sjelo 16 dětí, 6 mrňousků a 16 dospělých. Ve vzájemné pomoci a po několika bouráních se nám podařilo vztyčit indiánský tábor čítající sedm týpí (vlastních i zapůjčených).

Celotáborová hra byla letos ve znamení putování lakotských kmenů z lesů Minnesoty přes řeku Missouri na velké pláně. Do bojů vstoupily dva rody Čan Wookihi (strom síly) a Sapa Teča We (černá mladá krev). Zřejmě největší nadšení u našich mladých bojovníků vzbudil úsek „Koně, koně, koně“, kdy se tlupa po opakovaném překonání vodního toku vrhala proti vesnici Arikarů, aby s nasazením veškeré statečnosti uloupila nepřátelské koně. Nemajíce – coby začínající kmen – žádných dobytčat, uvolili jsme se my dospělí zhostit se role koní.

V plném trysku jsme pak (někteří i opakovaně) na vlastních hřbetech odnášeli naše udatné bojovníky z dosahu nepřátelských šípů. Tyto úprky byly vždy završeny až opětovným překonáním potoka, kdy leckterý kůň, byv zprvu opatrný, opouštěl tok notně ousán. Napínavá byla i etapa „Spolu proti bílým“, při které oba rody nesly vykřesaný oheň asi 100 metrů proti proudu Kosáku a následně ho měly rozeslat do čtyř světových stran. Hrůzu budila podívaná na prohořívající dřevěnou mísu, kdy vytékající smůla začala ožehávat Pegasovy paže. Stejně tak vyvstávaly obavy o osud ohně druhého rodu, kdy náhradní pochodně notně zaostávaly v proudu za pochodní hořící. Došlo i na další – uzlovačka, orlí pera, vaření vody na čas, olympiáda. Moře hub kam se podíváš. Uprostřed týdne, kdy se znatelně ochladilo, postupně dětská a dospělá inity. Silou svého obřadu zajistila pro zbývající dny tábora opět obrat ke slunečnému počasí. Na závěr, poprvé rozkřesaný, sněmovní oheň, který zahájil 3. sněm kmene. Zde byli přijati noví členové a přiznána pěkná řádka poct. Závěrem musím ocenit nasazení spřátelených rodin, které nám pomohly stvořit čovečský tábor, který zůstane v našich hlavách a srdcích jako „Tábor hub“ v krásném údolí Kosího potoka.

David Korecký
Čovečové

- Název kmene: Jedná se o modifikaci často užívaného oslovení „človeče“. Jméno má zvukomalebnou vazbu na názvy původních, tedy originálních kmenů, našich vzorů, s odkazem na naše české prostředí.
- Počet členů: 7 ve Velké lóži, 3 v Malé lóži, 9 skřítků a ještě řada sympatizujících.
- Zaměření kmene – inspirace: Nám asi nejvíce konvenují indiáni (zatím plání).
- Odkud jsou členové, kde kmen sídlí: Sídlo kmene je na Praze 6, část členů je z Prahy 3 a 7.
- Kolik let kmen funguje: V Lize jsme třetím rokem, kmen jsme založili na sv. Martina 2007.
- Víze do budoucna: Snad osamostatnění dětské větve v rodě či kmeni a dospělácké pokračování i bez vazby na děti.
- Webové stránky: <http://covecove.imrvere.cz>.

Letní táboření kmene Vlků

Necelých dvanáct měsíců uběhlo jako voda a začalo další letní táboření kmene Vlků. Letos jsme se sešli v údolí Višňového potoka u Kořence k již XXI. Letní expedici Vlků. Zvláštní název. Označuje po vzoru Zeměpisné společnosti „expedice za poznáním“, tedy výpravy, které nemusí vést nutně za polární kruh, nebo do míst, kam dosud lidská noha nevstoupila, ale spíš označuje oblasti vědění, umění a výkonů, kam nevstoupili dosud jednotliví účastníci společného táboření.

Letošní expedice byla něčím jiná. Už v minulosti se na táboře občas objevovala dítka, která uměla sotva chodit, letos ale celou první polovinu táboření ovládl tzv. tábor rodičů s dětmi. Po společné stavbě tábora vypukl pravý hon na korálky ze skřítkovské lóže. Ručkování po laně, poznávání přírodnin, zatloukání hřebíků a spousta jiných soutěží a her zaplnilo každíčkou minutu dne. Spoustu zajímavého zažili i tatínci a maminky. Nutno říct, že pro některé byla spousta zážitků „úplně poprvé“. Výroba těsta a pečení chlebových placek, střelba z muškety na cíl, vaření v Setonově hrnci i pečení na kamenu, „kozinka stokrát jinak“, horský golf a ... a pokračovat by se dalo ještě pěkných pár řádků.

Mezi tím náčelník kmene vedl výpravu bojovníků na pětidenní poznávací výpravě po Moravském krasu. Cestou jsme měli možnost pozorovat zblízka takové dění v přírodě, jako byl boj na život a na smrt mezi vosičkami a lesní včelou nebo změny v chování hmyzu i rostlin při prudké změně počasí.

Ve druhé polovině táboření došlo k výrazné obměně osazenstva. Letošního táboření se zúčastnilo padesát Vlků. Nejmladších i nejstarších druhý týden ubylo, ale program na tábořišti pokračoval dál. Za zmínku určitě stojí azimutový závod, střelba z foukačky, výroba a malování „barokních terčů“, pečení buchet v zemních pecích. Potýkali jsme se se zapeklitou pavučinou i „3D pavučinou“, vybili se u spousty sportíků i odpočívali v týpích za zvuku kytar. I letos se plnila slušná řádka

orlích per a také jsme si zašli do Okrouhlé na grilovaná křídylka.

Poslední večer tábora byl zasvěcen sněmu kmene Vlků. Vzplanul sněmovní oheň, staré náčelnictvo odstoupilo a Vlci si zvolili nové. Poslední den tábora proběhlo rozloučení s tábořištěm. To se od-bývá u posvátného stromu. V kruhu táborníků poklekne vybraná dívka na štít a bojovníci ji zvednou nad hlavy, tak aby dosáhla až k větvím staletého buku a mohla do větví připevnit wakan jako poděkování za možnost nerušeného táboření.

Jaroslav Suský – Starý vlk (JH)
kmen Vlků

- Název kmene: V červenci 1970 vedl tremp Šedý vlk výpravu trempů na jih Moravy. U Velkých Pavlovic se napřed dostali do konfliktu s místní omladinou, poté následovala srpnová Velká bitva a po ní i společný oheň, na němž vznikl kmen pojmenovaný po Šedém vlkovi – kmen Vlků.
- Počet příslušníků Velké lóže se rovná počtu členů kmene. Kdysi jsme přijali na svých sněmech postulát stejný jako kmen Bílý Wampum a činy z Malé lóže nejsou plněny. Skřítkovskou lóží teprve zakládáme. I když se letos podle ní odvíjela část tábora, zatím nikdo ze skřítků není v LLM.
- Zaměření kmene – jednoznačně VLCI. Nehrajeme si na někoho, my jsme. Inspiraci čerpáme v různých dobách z různých zdrojů. Před dvaceti léty to byli hlavně táborníci, před patnácti indiáni, před pěti staří Slované a teď spíš Morava. Není to tak, že se celý kmen „vrhá“ nějakým směrem. Je to o tom, které křídlo, nebo která osobnost, udává směr. Jednotlivé vlivy si vesele žijí vedle sebe.
- Odkud jsou členové, kde kmen sídlí: Nejpresněji se dá napsat, že Morava (Velké Pavlovice, Brno, Němčičky, Rakvice, Perná atd).
- Kolik let kmen funguje: Od 21. srpna 1970 bez přestávky.
- Vize do budoucna: Přejde nová generace Vlků a povede dál kmen.
- Máte webové stránky? Jaké?: nyní stagnují pracuje se na nových

Tussilácké léto

Letošní tábor kmene Tussilago (který nakonec dostal jméno Těžišťě) již podruhé probíhal v údolí Kosiho potoka. Protože nám počasí opravdu přálo, musím zcela nekriticky říct, že jsme si to opravdu užili. Tentokrát nás tábořilo 31 v osmi týpí a na společná setkávání nebo nepřízeň počasí jsme měli ještě postavenou společnou sedmičku. Výborná byla letos i nová kuchyň, kterou jsme okoukali od kmene Sokolů. Sirka s Pískletem připravili táborovou hru, kterou provázeli jako Sherlock Holmes s doktorem Watsonem a spolu s policejními sbory našich klanů pátrali po ztraceném náhrdelníku hraběnky z Michalových Hor (vrahem nebyl zahradník!). Během táborové hry děti zvládaly již i docela těžké úkoly, například příprava kuřecího masa v Setonově hrnci.

Díky skvělému počasí jsme se hodně koupali a stihli i spoustu jiných věcí. Střílelo se z luku, někteří tak dobře, že ulovili i orlí pero. Ti menší mezitím kreslili krásné obrázky, které společně vystavili na večerní Lalavetice. Běžel se lesní běh, vyráběli jsme bramborová tiskátka a tiskali na trička, bohužel i mimo ně. Úžasný byl i výlet do Mariánských Lázní se společnou návštěvou sochy Krakonoše a Parku Bohemium, kde se na jednom místě dala shlédnout většina českých architektonických skvostů v měřítku 1:25. Taky jsme připravili inity, za bouřky, a bylo to dost mystické. Z dětí se nám stávají konkurenti, daly si tři kola!

V pátek byl sněm, pro nejisté počasí se konal ve velkém týpí, ale rozhodně to nikomu nevadilo. Pro

korálky a rolničky si skřítkci chodili odhodlaně. Ani bojovnice a bojovníci z Malé lóže nezůstali pozadu, a to se pak i rodiče museli postavit té výzvě čelem a zažádat o svá orlí pera. Tábor zase skončil dřív, než všichni považovali za možné, ale neděle holt přišla. Ještě že se po táboře jede na Kozák, to je malé středisko s chatičkami u Mladé Vožice, tradičně v posledním týden v srpnu! Tady se hlavně sbíraly houby a zvládnout tři korálky za poznání druhů hub tu opravdu není problém. Zvláště když máme skvělého houbaře Jindru (v osmi letech zná více hub než všichni dospělí v kmeni). Smaženice, houbovka a hlavně houbové řízky, mňam. Ale taky rybník a pramičky, výlet na Kozí Hrádek, pinec, pentangue atd... A už nám nezbyvá, než se těšit na další super akci, alespoň víkendovku, holt prázdniny budou zas napřesrok.

*Kateřina a Martin Pejšovi – Lasík a Medvěd
Tussilago*

- Název kmene: Tussilago – latinsky podběl.
- Počet členů: 21 ve Velké lóži, 5 v Malé lóži, 16 skřítků.
- Zaměření kmene – inspirace: Rodinný kmen zkoušející tábořit a inspirovat se u indiánů.
- Členové kmene jsou ze Středočeského kraje, kmen sídlí na Praze 5.
- V obnovené formě rodinného kmene fungujeme 6. rok, jinak Tussilago celkem 26 let.
- Víze do budoucna: Sdílení zážitků a táboření s rodinou a přáteli a ukázání cesty našim dětem.
- Máte webové stránky? Ne.

Kmen Jilm na letním táboře

Letošní letní táboření kmene LLM Jilm z Holoubkova se uskutečnilo v krásném údolí Dolského potoka nedaleko obce Polínka na Bezdrůžicku, kde jsme strávili překrásných čtrnáct dní na přelomu července a srpna společně s oddílem ČSOP Šneci ze Zbiroha. Hrála se celotáborová hra „Slovanskí bohové“, ve které došlo postupně k seznámení s hlavními bohy slovanského panteonu a následně prostřednictvím her, někdy také pomocí obětín, k jejich uctění. Zřejmě jsme mnoho bohů neuctili správně, protože hlavně bůh vody se na nás skoro celý tábor hněval. Pár dní bez deště se nám podařilo využít k návštěvě Polínského vrchu (bývalý lom nedaleko obce Polínka doslova posetý jištěním, kolem 54 cest), kde proběhl nácvik skálolezení. Všichni odvážlivci jej zvládli s bravurou, které jsme zprvu nemohli ani uvěřit. I ostatní činnosti, jako například výšlapy – ať již jednodenní po okolí, nebo delší s přenocováním – se podařilo i přes počáteční problémy s vodou a blátem zvládnout. Doufám, že se na letošním táboření líbilo všem tak jako mě a že se na příští tábor – nebo i třeba výpravu – sejdem v podobné pohodě.

Vašek Šebek
Jilm

- Název kmene převzat od Škarmana – v roce 1982 jsme založili oddíl lesní moudrosti. Po dvouletém fungování nám bylo doporučeno ze strany tehdejšího SSM název změnit. V rámci soutěže Zlatý list jsme dělali v té době inventarizaci jilmů v Holoubkově. Po konzultaci situace s kamarádem Řešetlákem z TO Hledači jsme přijali název JILM – Junáci indiánské lesní moudrosti.
- Počet členů: 3 ve Velké lóži, 17 v Malé lóži.
- Zaměření kmene – inspirace: Tábornictví.
- Kmen sídlí v Holoubkově a členové jsou z Holoubkova a okolí: Těškov, Medový Újezd, Pavlovsko, Osek.
- Kmen funguje 28 let – v LLM 14 let.
- Vize do budoucna: Rozdělení kmene na rody, zapojení více členů do fungování kmene.
- Máte webové stránky? Ne.

Meteorologové by se vyřádili

I tak by se dalo uvést vyprávění o táboře kmene Ťapáč u Rožmitálu p. Třemšínem. Program letošního tábora byl ve znamení Egypta. Přes počasí, které nás provázelo; ale o tom až později. Děti se rozdělily do archeologických skupin, kterým se dostal do rukou deník jednoho známého archeologa s osobními poznámkami. Jejich úkolem bylo za získané body z her nacházet v okolí „zakopané“ misky, sošky, mapy. K takovým pokladům se mohly dostat jen po zakoupení práv na kopání na určitém místě a až poté se tam s týmem svých archeologů vydat. Na místě je čekalo buď překvapení z nálezů, nebo v některých případech zklamání z již vykradeného místa (ne snad jiným týmem, ale lidmi co procházeli kolem a poklad se jim zalíbil, a tak si jej přivlastnili bez ohledu na naše archeology). Každý den byl orientován na poznávání některého z egyptských zvyků, například břišních tanců nebo pozorování hvězd.

Zajímavou činností bylo uplácání vlastní pece spojené s upečením vlastnoručně vyrobeného chleba, včetně nadrcení mouky na něj. Kvalita našich výrobků nedosahovala Šumavy, ale pocit vlastní výroby tento nedostatek lehce překonal.

Také pozorování hvězd si našlo svoje místo na táboře a byl jsem strašně rád, když se někteří indiáni z našeho kmene zadívali po vyprávění a výuce o hvězdách na nebe s pocitem, že jim je zase o něco blíž.

Bohužel, několik dní z našeho tábora nás trápil silný vítr (slyšelo by se říct orkán, však jeden větřík, co nás navštívil, měl i své jméno), který ustavičně bořil kuchyň a z našich típí dělal maňásky na provázku, které se nakláněly, kam vítr poručil. Jedné noci jsme se probudili a připadali si skutečně jako v Egyptě při písečné bouři. Obloha byla jako písek a z típí začali postupem času vybíhat vyděšení indiáni se sekyrami v rukou, ne proto, že by snad hrozilo napadení jiným kmenem, ale spíš

proto, že kolíky našich týpí litaly ven ze země jako rozražené kuželky na bowlingu a my je zatloukali stejně pohotově, jak stroj narovnává kuželky na své místo k dalšímu hod, který po zatlučení přišel v podobě nárazového větru.

Předposlední večer nás zastihla bouře, kterou jsme do kroniky zapsali jako druhou nejhorší, a donutila nás sbalit tábor o den dřív a vydat se domů. Na závěr bych chtěl poděkovat místním hasičům, kteří nás ten večer přijeli zkontrolovat a s úsměvem, že jsme všichni zdraví, nám popřáli dobrou noc a odjeli.

- Název kmene: Podle hory, kde byl založen – Tapač.
- 8 členů ve Velké lóži, v Malé lóži cca 10.
- Zaměření kmene: Indiáni/táboření.
- Kmen je stejně jako většina členů ze Stodůlek. Kmen funguje 13 let.
- Vize do budoucna: Rozšíření členské základny, větší aktivita v plnění OP v rámci kmene.
- Webové stránky www.tapac.xf.cz.

*Jakub Loula – Tříška
Tapač*

Bizoni na České Kanadě

Cyklotrans je šikovný dopravní systém, jehož jedna trasa nám nabízí odvézt nás s koly z Českých Budějovic přímo směrem na východ; kdybychom chtěli, tak přes Slavonice až do Znojma. Naším cílem byla ovšem Česká Kanada – kopcovitý, lesnatý pohraniční kraj strážžený hradem Landštejn.

Sebralo se nás o slunné sobotě uprostřed září z kmene Sokolů, ze Sokola a z řad dobrých rodičů celkem třináct. Nechali jsme se odvézt do Starého Města pod Lanštejnem. Za chvíli jsme už na svých kolech dorazili k osadě Veclov a tady byla pro nás ta hlavní atrakce. Bizoni!

Je jich tu asi padesátihlavé stádo. Na plotu ohrady je pěkná informační tabule s vysvětlením, kde bizoni původně žili a co znamenali pro indiánské obyvatele Severní Ameriky. Měli jsme štěstí: zastihli jsme bizony dole u potoka. Jsou nádherní. Býci, krávy, telátka. Mladí býčci se cvičně pošťuchují, telátka pijí mléko. Nejmhutnější býk postává. V křovinách mají svého zeleného dost, ale když jim nabízáme něco z naší strany plotu, přijdou a můžeme si je i opatrně pohladit.

Nu – potěšili jsme se. Pak směrem na západ přes lesnatý masiv do Nové Bystřice na oběd. Dál objíždíme nejsevernější cíp Rakouska a po pěkných lesních cestách vyjíždíme z lesů na slunné Třeboňsko. Z kraje žulových balvanů do kraje rybníků – ten kontrast je nádherný. Z Lutové mezi rybníky až k lávce přes Novou řeku. Nová řeka je úžasné dílo lidských rukou, umělý kanál odvádějící část vody z řeky Lužnice do řeky Nežárky. Zajíždíme k nedávno rekonstruovanému jezu, brouzdáme se v písku, stavíme hráz... Pak po hrázi s prastarými duby na

sever ke Stříbřeckému mostu. Vpravo od hráze se rozprostírají Novořecké močály; jednak prostor pro rozliší přebytečných vod, jednak významné mokřady obývané mnoha druhy rostlin i živočichů. A ještě máme čas zajet na hráz rybníka Rožmberk, k jehož ochraně před velkou vodou byla Nová řeka vybudována. U bezpečnostního přelivu je obelisk postavený k počtě Jakuba Krčína z Jelčan a Sedlčan, na kterém je vysoko nad našimi hlavami vyznačena hladina vod za povodní v roce 2002. Jsou na něm slova „Dobré dílo jsi vykonal, Kubo Krčíne.“ No a na přechodu šera a tmy se necháváme odvézt přes Lišovský práh domů. Bratru šedesát kilometrů pohodové jízdy krásným krajem. To jsme zase užili dne.

*Vlastík Růžička
kmen Sokolů*

- Název kmene: My jsme všichni sokolové, tedy členové organizace Sokol. No a jelikož i jiné kmeny mají jméno podle udatných zvířat... Sokol je nádherný pták, nejrychlejší ze všech...
- Sedm členů ve Velké lóži, sedm v Malé lóži.
- Zaměření kmene – inspirace: Tak po troškách ze všeho – nemáme speciální zaměření. Inspiraci si bereme spíše ze Starého světa – jak žili a přežívali naši předkové, jak byli schopni využívat dary přírody...
- Členové kmene jakož i kmen samotný jsou z Českých Budějovic.
- Kmen působí sedmým rokem.
- Vize do budoucna: Žijeme spíše přítomným okamžikem :-)
- Webové stránky ne.

Mawadanské putování napříč prázdninami

Toto léto bylo v našem kmeni velmi nabitě. Na začátku prázdnin odjeli někteří z nás obdivovat krásy českých vesniček v rumunském Banátu. S sebou jsme si vzali kola, ale jak se později ukázalo, nebyl to příliš dobrý nápad (někteří si tam opravdu hodně zapáchali), takže až tam pojedeme příště, určitě bez kol.

V Kouřových horách na Šumavě nedaleko Petrovic u Sušice proběhl o dva týdny později dvacátý třetí mawadanský letní tábor. Tábora se zúčastnilo šest dětí, které měly po celých čtrnáct dní za úkol bránit plánované stavbě přehradu v údolí Kepelského potoka. Děti každý den chodily do okolí naklonit si někoho na svou stranu v boji proti úřadům. Postupně si získaly přízeň skautů, jeleňů, starého indiána, albínů, urkanů i jednohého lidu Čanki. V sobotu a v neděli proběhl návštěvní den pro starší členy kmene, při této příležitosti se pekl beran. V pondělí děti vyráběly auta a stavěly silnici pro pana hejtmana Járu. V dalších dnech proběhl puťák k pramenům potoka. Předposlední den tábora šly děti do Petrovic sbírat podpisy na podporu stavby vodovodu. Vše nakonec dobře dopadlo, a tak budeme moci i nadále tábořit na stejném místě. Poslední večer přijeli rodiče dětí a přespali s námi v týpí. Někteří z nich si dokonce vyzkoušeli mawadanskou inity.

V samém závěru prázdnin někoho čekala ještě jedna akce, a to sice přechod hřebene velehor našich nejbližších sousedů. Ve Vysokých Tatrách jsme nocovali na horských chatách (na Brnčále, na Téryně, na Zbojandě, na Popradském plese a Pod Soliskom). Ve vysokých nadmořských výškách jsme strávili sedm dní.

Doufáme, že i další volna budou stejně zábavná a nabitá, jako byly ty letošní prázdniny.

Štěpán Zunt – Wakanteča & Vít Řezáč – Átayela Mawadani

- Název kmene: Mawadani – Nesmrtelný hlas. Vznik kmene viz <http://www.mawadani.cz/docs/historie.html>.
- Počet členů: 15 ve Velké lóži, 7 v Malé lóži.
- Zaměření kmene – inspirace: Indiáni, táboření, turistika, sporty, společenské aktivity.
- Odkud jsou členové, kde kmen sídlí: Hvozdnice, Davle, Praha, Petrov; sídlo v Petrově.
- Kolik let kmen funguje: 25 let.
- Vize do budoucna: další generace dětí, nově pravidelné schůzky v Hvozdnici, výpravy a tábory pro děti.
- Webové stránky: <http://www.mawadani.cz/>.

Letní ležení Huascarán

Stoupáme příkrou stezkou ke Skále smlouvy, větřík povívá pery v našich vlasech, slunko se barví do ruda. V noci jsme vybojovali posvátné Najpy Hunkpapů v ležení modrých kabátů a teď je nese zabalené v modrém plátnu těm, kterým patří...Celý tábor jsme sledovali život chlapce, který se narodil jako Skákající jezevec, ale brzy dostal jméno Pomalý pro svoji rozvahu. Šli jsme v jeho stopách a učili se od něj až k jeho dospívání. Stoupáme mlčky a víme, že toto je poslední večer našeho tábora; rudé slunce mluví do našich srdcí a potom zaslechneme zvuky tam tamů. Na Skále smlouvy vidíme dvě postavy – v pokrývce zahalený starý indián jménem Tatanka Yotanka mluví ke svému synu Pomalému ... dává mu nejvyšší dar, svoje vlastní jméno Tatanka Yotanka – Sedící býk a přidává svůj nádherný štít. Mladý indián zvedá nad hlavu ruce se štítem a volá „Tatanka Yotanka hé mijé“ – třikrát po sobě – „Sedící býk jsem já!“ Ten hlas se nedá zapomenout je

hrdý i pokorný zároveň. Pak se jeho pozornost obrátí k nám – a my mu můžeme odevzdat to, co jeho kmeni patří – Najpy. A najednou Sedící býk podává svůj krásný štít, a dává ho našemu kmeni Huascarán, abychom nezapomněli, že Cesta stoupá vzhůru a tam někde nahoře lze spatřit zářící moře. Indiánská posvátná píseň nás provází na cestě zpátky a rudá záplava se vlévá do naší mysli. Ještě poslední sněmovní oheň, ještě poslední iníti, ale těmito chvílemi to možná právě začalo ... v Údolí Černých čápů, v Měsíci Bouří 2010, na 33. táboře kmene.

Letošní tábor provázaly dva výrazné prožitky. Ten smutný – jako už po tolik roků – prázdno po osobnosti Norka samotáře, protože byl s Údolím Černých čápů tak propojen, že tu stále velmi chybí.

A pak velká radost, když po polovině táborové hry přišli za velkou radou bojovníci klanů a sdělili nám, že dál budou v etapách táborové hry bojovat společně, ne proti sobě, protože je hra baví, ale nechtějí spolu soupeřit. Moc jim za toto jejich poznání děkuju, byla to má nejhezčí chvíle.

*Ludmila Zikušková – Raksha
Huascarán*

- **Název kmene:** Vznikl z první celoroční hry – Expedice Huascarán – po stopách horolezecké expedice Peru 1970, jejíž členové zahynuli pod horou Huascarán při živelné katastrofě.
- **Počet členů ve Velké lóži, v Malé lóži, skřítků:** V kmeni je nás přes 30, cca 20 dětí, ostatní ve Velké radě (18–56 let).
- **Zaměření kmene – inspirace:** Indiáni.
- **Odkud jsou členové, kde Kmen sídlí:** Většina členů je z Velatic u Brna.
- **Kolik let kmen funguje:** kmen byl založen v září 1977, funguje tedy 33 let.
- **Vize do budoucna:** Naším cílem je pomoci dětem hledat Cestu a spatřit Zářící moře.
- **Webové stránky:** www.huascarán.blog.cz.

Tábor kmenů Wallowa – Kynkažu a Tatankaska

Náš tábor jsme letos postavili tak jako vždy na Malém Waldenu. Společně s námi tu tábořil i kmen Tatankaska z Břeclavi. Letošní etapová hra byla nazvána „Za Aztéky“. Společně s Tatankaskou jsme složili jeden nový, velký a silný kmen. Na zahajovacím sněmu jsme mu přidělili název „Bizoní Údolí“ a náčelníkem zvolili bratra Háthiho. Však během pouhé chvíle nám nového náčelníka ze sněmu unesli a zajali nepřátelští Aztékové. Nechali po sobě pouze dvě zprávy, které nás měly navést na místo, kde byl vězněn. Všichni byli odhodláni náčelníka hledat a zachránit ho před smrtí. Od té chvíle se každé ráno na tábořišti zjevoval Zlatý Déšť. Ten nám vždy prozradil denní program a spravedlivě rozlosoval týmy. Také nám dával cenné rady, užitečné pro záchranu náčelníka.

Každý den byl naplněn spoustou her. Přelézali jsme lanové překážky, vyráběli z tykví nádoby, stříleli z luku a ze vzduchovky nebo rozdělovali oheň třením dřev. Teplé dny jsme trávili u rybníka koupáním a jízdou na lodích. Mnoho bylo i sportovních aktivit. Hrál se ringo, lakros, horský golf, šini nebo se jely závody Giro na kole. Občas jsme

si potrápili hlavy Číkovými šiframi nebo kvízy. Obzvláště velký úspěch sklídila hra, kdy si každý tým musel připravit kuře k snědku. Každý si zkrátka přišel na své!

Čas i dny rychle ubíhaly a bylo potřeba konečně náčelníka najít. Mladší bojovníci se vydali na cestu a náčelníka našli, ale v obležení Aztéků, které museli uspat písní. Úspěšně ho zachránili a dopravili do tábora. Večer se potom konal tradiční závěrečný sněm, kterým jsme oslavili návrat náčelníka. Den poté na nás čekalo balení, rozloučení a odjezd domů. Tábor, to byl určitě vydařený!!!

- Název kmene: Wallowa – Kynkažu.
- Zaměření kmene – inspirace: Indiáni.
- Odkud jsou členové, kde kmen sídlí I: Z Brna
- Kolik let kmen funguje: 20 let.
- Vize do budoucna: Fungovat dále jako kmen a více se rozrůstat.
- Webové stránky: <http://www.kynkazu-wallowa.ic.cz/>.

*Lenka Borkovcová – Tringa
Wallowa – Kynkažu*

Rodinný tábor Sýcova rodu

Bobruvka letos nebude! Zprávu, že nebudou moci tábořit na oblíbeném místě, dostali táborníci Wahpetonu nedlouho před zahájením tábora. Pomohl spřátelený oddíl orientačního běhu Sokola Troja svou horskou chalupou v Rokytnici v Orlických horách. Změna umístění tábora přinášela i změnu programu – ubylo „táborových“ činností a snažili jsme se využít nového prostředí k poznání tamějšího okolí.

První den po příjezdu je v nedalekém Neratově Mariánská pouť. Neratovský kostel, poutní místo zničené v posledních dnech války, od devadesátých let nesmírnou pílí a snahou pomalu znovu ožívá. Když na koncertě filharmonie z Hradce Králové

k tónům A. Dvořáka ozářilo prosklenou střechou vnitřek kostela slunce, byl to zážitek, na jaký se nezapomíná.

Táborová hra se jmenovala „Po stopách expedice Lambaréné“ – účastníci se měli dozvědět něco o Dr. Albertu Schweitzerovi, jeho africké nemocnici a o neúspěšné výpravě českých studentů do Lambaréné v roce 1968. V rámci her měly děti provádět „vědeckou poznávací činnost“, zopakovat si základy první pomoci, dozvědět se něco o zvířatech žijících v národních parcích Afriky, věnovat se zpracování kamene (měkkého mastku) a vytvořit batikováním barevné šátky, na závěr použité při večeru „afrických tanců“.

Zemská brána, hluboká průrva Divoké Orlice na česko-polských hranicích, byla cílem dalšího výletu. Krásný začátek s výhledem na polský hřeben Orlických hor, později chůze provázená vytrvalým deštěm a promočenými botami a spoustou hub.

Zakreslení trasy výletu, nalezení bylin na louce, určení a sestavení „závěsného herbáře“ na chodbě, zkouška, jak budou děti reagovat při řešení fingovaného úrazu účastníka, olympijské disciplíny pro tělo i ducha – to vše vyplňovalo program mezi výlety.

Další výlet nám ukázal hrad Litici, Litický oblouk, Potštejn, následky nedávných povodní a dal nám poučení, že ani značená turistická cesta neznamená chůzi bez překážek a těžkostí.

Ke konci tábora připravili starší mladším „boj o poklad“, ve kterém se nesoutěžilo, kdo jej dřívě nalezne, ale byla nutná spolupráce všech, tak, jako na opravdové expedici. Každý z účastníků byl pak na „bonbónovém“ stromě odměněn šňůrou sladkostí.

Nejstarší děti odjely stejně jako loni na poslední dva dny pomáhat Nadaci pro onkologicky nemocné děti „Krtek“. Na dva dny připravily pro nemocné děti výtvarný a zábavný program.

Závěrečný táborák s vlastním pojetím „afrických tanců a zpěvů“ a pak už jen úklid chalupy a za rok na táboře nashledanou!

Eva Weislová, Wahpeton

- Název kmene: Kmen Wahpeton – „Lid žijící mezi listím“. Jméno je podle jednoho ze siouxských kmenů.
- Počet členů: 29 ve Velké lóži, 14 v Malé lóži, z toho 22 členů rodu Sýcova.
- Zaměření kmene – inspirace: Seton, přátelství, služba Lize. Rod Sýcův: aktivní soužití rodičů a dětí s důrazem na poznávání přírody, kulturu a sport.
- Odkud jsou členové, kde kmen sídlí: Z Prahy i jiných míst.

- Kolik let kmen funguje: Založen 13.6.1936. Po r. 1990 sdružuje bývalé členy Wahpetonu a poválečné členy kmenů Sisseton, Wahpekute aj.
- Vize do budoucna: Služba, udržování přátelství a v rodu Sýcově výchova mládeže.
- Máte webové stránky: Ne, ale kmen vydává občasník Hlasatel Wahpetonu.

Tábor Okwaha

V tajemné krajině jesenické, pod horou Šerák jsme stavěli tábor již potřetí. Letos o týden dříve – pro hranické skauty, do jejichž kmene naše děti hojně docházejí. Po skautech, ve druhé polovině srpna, už začal náš kmenový tábor. Oproti minulému roku nás bylo méně, ale o to jednodušší bylo vaření a měli jsme více času na sebe. Celkem nás bylo 22, z toho 11 dětí, ve čtyřech týpích. Celý tábor se nesl více než jindy ve znamení myslící ruky. Vyráběli jsme misky a lžice z krásného olšového dřeva. Hlavně děti pak dokázaly celé hodiny tkát sashe, kterých vyrobily mnoho desítek metrů. Celý čas nás i přes nejistou předpověď provázelo krásné počasí, takže jsme trávili spoustu času venku při hrách. Probíhala ohnivecká soutěž, za kterou pak všichni dostali křesadla. Děti kupodivu velmi bavil azimutový běh. Samozřejmě nesměla chybět lukostřelba, lakros, sauna, kimovka, večerní indiánské pohádky, toulky okolím, příjemné večery v kruhu přátel a hvězdná obloha viděná skrz kouřový otvor.

V neposlední řadě také proběhl 41. sněm kmene, na kterém bylo kromě přiznání poct také oznámeno přijetí nového bratra Libora do kmene. Na sněmu byl pak přijat název letošního tábora – Tábor myslící ruky (mlsných myší, drzého krčka a vlhkých sirek).

*Tomáš Lümel – Toby
Okwaha*

- Okwaho – v jazyce Irokézů „vlk“. Jako kmen prakticky vznikl a „závislý“ na toulání po Karpatech jsme si zvolili za totemové zvíře šelmu, které nechýbí žádná z ctností slušného člověka. Použití „irokézštiny“ pak naznačuje naše sympatie ke kultuře indiánských kmenů východních lesů, která je evropským podmínkám přece jen bližší než kultura indiánů Plání.
- Počet členů: Ve Velké lóži 12, v Malé lóži 5, skřítků 6.
- Zaměření kmene – inspirace: Během roku se dost věnujeme poznávání a ochraně přírody, výpravy jsou skautsko-zálesácké, tábory indiánské a puťáky karpatsky hravé.
- Členové jsou z Hranic a sousedních obcí, další čtyři členové – rodina – jsou z Valašského Meziříčí.
- Jak dlouho kmen funguje: Zárodek dnešního kmene vznikl v r. 1996 mezi skauty, jako kmen věnující se woodcraftu existujeme od ledna r. 1999, v LLM od 29.5.2004.
- Vize do budoucna: Zapojit do činnosti kmene i zbytek rodičů našich mladších členů. Mírně zvýšit počet dětí ve věku 9–12 let a při jejich výchově dále spolupracovat s hranickými skauty. Pokračovat v systematickém poznávání krás vlasti a v péči o přírodu v okolí města. Získat pro woodcraft nějakou další partu v nedalekém okolí – ať tu nejsme sami.
- Webové stránky: <http://kmeny.woodcraft.cz/okwaho>.

Letní tábor u Bobrů

Na našem tábořišti již do pátku druhého července probíhaly poctivé stavební práce, a tak, když v neděli okolo jedné hodiny odpolední přijely dětičky, většina týpek už stála, zásobák s jídlem a zdravoták plný léků také a už vlastně nezbývalo, než se začít zabydlovat.

V úterý navečer proběhlo zahájení tábora, které nám signalizovalo, že odtedka už si budeme spíše jenom hrát a naší jedinou starostí bude, jestli máme v týpí dost dřeva. Tedy dětem, my starší jsme měli práce stále dostatek.

Všechno táborové dění bylo jako každoročně provázeno celotáborovou hrou – tentokrát inspirovanou Setonovou knihou věnovanou Rolfu zálesákovi. Děti s ním tak mohly prožít jeho napínavý příběh plný dobrodružství a nejednoduchých nástrah, které mu život v dalekých kanadských končinách připravil.

Kromě hraní celotáborovky jsme si na táboře užívali spousty jiných věcí, třeba lukostřelecký turnaj. Kromě toho jsme také měli možnost naučit se něco nového o koních, vyčistit je a za odměnu se na nich svézt. Perličkou letošního programu také byly táborové olympijské hry. Tedy – zimní olympijské hry. Děti soutěžily v krasobruslení, lyžařském sjezdu, skoku o lyžích, jízdě na bobech a podobných za vlasly přitažených disciplínách, které jsme pro jejich nemalý úspěch připravili i pro rodiče na návštěvní den.

V druhém týdnu tábora jsme se ve třech skupinách vydali na tři dny objevovat krásy českých zemí.

Na závěr tábora jsme ještě stihli uspořádat dokonce druhý táborový sněm, přijmout další nováčky do kmene a uznat pěknou řádku orlích per. Také jsme vyhodnotili bodování, táborovou hru, rodové časopisy a všechny úspěchy po zásluze odměnili.

Dne 23. července pak náš skoro třítýdenní tábor skončil a my jsme se plní zážitků vypravili domů, vyprávět to všechno rodičům a těšit se na příští rok.

*Hana Arazimová – Blesk
kmen Bobrů*

- Kmen Bobrů (i Bobři) podle původního oddílu Bobrů (1971–1989 pionýrský se skautskou tradicí, 1990–1992 skautský).
- Počet členů: ve Velké lóži 17, v Malé lóži 38. Skřítky vedeme jako ML. Z celkového počtu je ale tak asi 7 + 8 jen na tábor.
- Zaměření kmene – inspirace: Indiáni a tábornictví (původně zcela náhodná shoda jména se severskými Bobřími indiány nás vedla ke snaze se o nich něco dozvědět a část použít i v praxi.) Inspirace i dalšími indiány, tábornictvím a tradičními dětskými oddíly.
- Členové jsou z Řičan, kde sídlíme, ale přibývá lidí z okolí, nejvíc ze Strančic. Další jsou ze severu Prahy a od Kutné Hory a Čáslavi.
- Jak dlouho kmen funguje: 18 let - od roku 1992, kdy vznikl ze dvou oddílů s tradicí až do roku 1968.
- Vize do budoucna: To je opět na novou debatu pro další generaci...Prohlubování znalostí pro motivaci kmene a jejich uvádění do praxe. Dlouhodobá stabilita a rovnováha nového a tradic.
- Webové stránky: www.ricany.cz/org/bobri.

Yellow Knife

Až se zima zeptá, co dělali členové kmene Yellow Knife Kladno v létě, oni odpoví: v podstatě nic. Tedy nic víc, než to co každý rok, každé jaro, léto, podzim, zimu. Prostě pečovali o rezervaci „Pašijová draha“, kterou mají za ta léta práce pro ni za „svoji“ rezervaci. Inu, netábořili jsme, pravda, na to jsme přeci jen poněkud starší (tři ze šesti členů jsou sedmdesátníci), ale hlavně nejsme automobilní na převoz našich tábornických rekvizit.

Kmen jako takový však nespí. Sobotu co sobotu jsou členové burcování důrazným tónem náčelníka: „Ve dvě u srubu, určitě přijď!“ Tak se tedy schází, někdy víc, někdy méně lidí a makají. Bylo potřeba vyrobit dvě kompletní značky „přírodní rezervace“, opravit shnilé hatě, obnovit zničené zábradlí, vyčistit potok, jezírko. Údržba srubu si vyžádala nový žlab, nový komín, nátěry, drobné opravy. To vše ve vlastní režii. Při tom všem takhle po práci zapálíme malý poradní oheň a rokujeme, co a jak dál, hlavně co s památkou Ladislava Vodáka – Letičího Sokola a s naším patronátem hartmanického „Koutku“, který jménem LLM vykonáváme.

Tahle poslední úvaha nebyla moc optimistická, protože celá série okolností nás nutí, abychom s touto činností skončili. Hartmanický pan starosta, který nám vždy vycházel vstříc, projevil letos až překvapivou lhostejnost a s obtížemi nám alespoň sehnal klíč, abychom ve sroubku dokončili úklid. Dotace pro letošní rok jsou též nicotné, takže poslední akce konaná letos v červenci, čtyřdenní, byla plně v naší režii. Perspektiva dalšího využívání sroubku a „Koutku“ je vůbec velmi mlhavá a nikdo z místních oslovených se k ní nevyjádřil.

Co nám tedy zbylo? Dokončit poslední úklid, zabezpečit sroubek proti povětrnostním vlivům, pověsit na dveře památku na zašlou slávu, kdy se zde odvíjely dějiny Šumavy – „ochranářský koutek Hamižná hora“, zamknout a vrátit klíč úřednici, která ani nevěděla, od čeho vlastně je. Následná vycházka na Vintířovu skálu byla nostalgická. U kapličky pod skálou jsme si připomněli tento kraj, který měl Sokol tak rád, pro který žil a tolik pro něj udělal. V duchu jsme si slíbili, že se postaráme, aby jeho památka nezapadla.

Našemu záměru velmi pomohla schůzka s paní Novákovou v Sušici, která pečuje o Sokolův odkaz Šumavě a provedla nás svým soukromým

muzeem Ladislava Vodáka, které jej upomíná jako woodcraftera i ochránce Šumavy. Dohodli jsme se, že v říjnu se u Sokolova hrobu na hřbitově v Sušici sejde skupina jeho přátel, aby zde pietně instalovala jeho fotografii s dedikací „Zasloužil se o Šumavu“. Na sroubek umístíme tabulku s jeho portrétem a se stručnou informací o této osobnosti woodcraftu a Šumavy. Akci pořádá kmen Yellow Knife, termín bude oznámen.

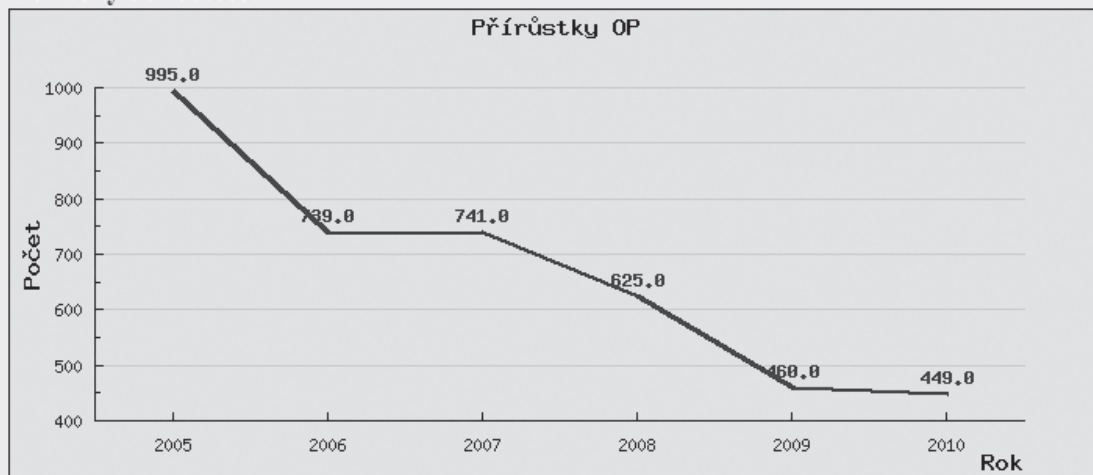
*Milan Hlásenský – Hombre
Yellow Knife*

- Název kmene Yellow Knife – Žlutý nůž – podle kanadského indiánského kmene z oblasti Otročího jezera, který jako jediný mezi indiánskými kmeny uměl prokazatelně zpracovávat kov (což mimořádně zručně ovládají i členové kmene).
- Počet členů: 6 ve Velké lóži.
- Zaměření kmene – inspirace: Tábornictví, zálesáctví a ochrana přírody.
- Členové jsou z Kladna.
- Jak dlouho kmen funguje: Od roku 1991, tj. 19 let.
- Vize do budoucna: Ochrana přírody a další péče o přírodní rezervaci Pašijová draha, další zkoumání a pozorování přírody, výroba zálesáckých artefaktů a rozvíjení zájmu o historii amerického osadnictví a historii okolí Kladna a Prahy (např. historie pytláctví jako společenského jevu).
- Webové stránky zatím nemáme, ale od roku 2011 se chystá spuštění nových.

Jak se v LLM plní orlí pera v poslední době?

Při odpovědi na tuto otázku mám naštěstí k dispozici Registr OP na webu a řadu statistik, které se z něj dají získat. A to nejen pro celou Ligu, ale i pro konkrétní kmeny.

Přírůstky OP v letech

(od roku 2004 jsou data měřena, proto jsou zobrazena data od roku 2005)

V Registru OP je zaznamenáno 10218 činů, velkých činů: 3590, celkem: 13808 orlích per. Jsou to vysoká čísla? Ano, to rozhodně jsou. Jenže se podíváme dál. Lidí – uživatelů je v Registru OP evidováno 1142 aktivních, záznam o získaném orlím peru má však jen 371 z nich. Dvě třetiny členů LLM tedy buď neplní orlí pera, nebo již získaná orlí pera neevidují v Registru OP. A podíváme se ještě dál. Jaká byla aktivita členů LLM v jednotlivých letech? Následující graf ukazuje jednoznačně klesající trend v počtech orlích per, která členové LLM získali a evidovali v Registru OP.

V počtech OP				
	Kmen	Čin	V. čin	Celkem
1	Wallowa	1442	515	1957
2	Vlci	914	351	1265
3	Strážci údolí	749	218	967
4	Walden	657	264	921
5	Jestřábi	664	176	840
6	Tate Osmaka	529	117	646
7	Jezerní lidé	472	165	637
8	Severní hvězda	352	210	562
9	Sokoli	389	141	530
10	Drum bun	327	95	422

Zde se můžeme podívat, jak jsou na tom jednotlivé kmeny.

Tento pohled je opět poměrně příznivý, další tabulka však již tolik optimismu nevzbuzuje.

V počtech OP na člena					
	Kmen	Čin	V. čin	Celkem	Členů
1	Větrné typí	74	52	126	3
2	Severní hvězda	44	26	70	8
3	Drum bun	30	9	38	11
4	Wanagi Oyate	25	11	36	10
5	Sokoli	26	9	35	15
6	Vlci	23	9	32	40
7	Mniwača Wičašayatapi	20	11	31	6
8	Arapaho	18	3	22	13
9	Wabash	19	2	21	12
10	Strážci údolí	16	5	20	48

Tabulce, zachycující přepočtení orlích per na osobu, kraluje „kmen“ o 3 lidech, na dalších místech jsou kmeny s cca 10 lidmi.

Další tabulka pro změnu ukazuje 25 lidí, kteří mají evidováno přes 3700 orlích per. Vlastně nám říká, že 2,1 % členů LLM získalo 26,8% z celkového počtu evidovaných orlích per. Dalších 346 lidí, tj. 30,29 % členů LLM je rovněž v získávání orlích per aktivní. Ale kde je ten zbytek? Těch 70 % členů LLM, kteří nemají evidováno ani jedno jediné orlí pero?

Nemají o získávání orlích per zájem? Neplní je vůbec? Nebo si jejich získání nepřiznávají? Nebo je nezapisují do Registru OP? Jsou orlí pera moc těžká, nebo nejasně formulovaná? Někdo může namítnout, že členství v LLM není podmíněno plněním orlích per a že woodcraft

25 lidí s nejvyšším počtem OP	
Jméno	Kmen
Orlí Sachem Ipawa	
Jara Vlk Suský (JH) - Starý Vlk	Vlci
Bedřich Homola - Osamělý Bobr	Wallowa
Velký Sachem Ipawa	
Radek Janák - Soaewaah	Otyókwa
Sachem Ipawa	
Vlastimil Růžička - Tlustoch	Sokoli
Velký Orlí Sachem	
Petr Novotný - Perry	Severní hvězda
Bedřich Velechovský - Bee	Větrné typí
Orlí Sachem	
Radka Skoupilová - Wašewin	stráž
Jiří Novák - Hukwim	Wahpeton
Velký Sachem	
Pavel Studený - Sova	Severní hvězda
Václav Vávra	Větrné typí
Josef Porsch - Ablákela	Walden
Jaroslav Beránek - Jarda	Wallowa

25 lidí s nejvyšším počtem OP	
Jméno	Kmen
Sachem	
Kateřina Benešová - Wičanhipi	Drum bun
Jan Bejček - Divous	Jestřábi
Alice Lehká - Ája	Okwaho
Jiří Lehký - Hočhóka	Okwaho
Hana Novotná	Severní hvězda
Marie Šmilauerová - Huthewin	Sokoli
Jiří Macek - Čiksika	stráž
Albert Minář - Hrom	stráž
Zuzana Suchánková, Bc. - Wanahčawin Wetu	Strážci údolí
Vladimír Vystrčil (B) - Medvěď	Vlci
Miloslav Polášek - Poly	Walden
Pavla Konvalinková - Wanyanka Hintokeča	Wanagi Oyate
Pavel Spálený - Yučikala Wičaša	Wanagi Oyate

není hon na orlí pera, a měl by pravdu. Jenže systém orlích per je jedním z nosných prvků programu LLM a Svítek březové kůry je výborným vodítkem k cestě na vrchol hory, a proto se domnívám se, že by se jím členové LLM měli zabývat.

V termínu Valné hromady LLM proběhne i setkání ÚROP, které se bude zabývat otázkami z předchozího odstavce. Myslím, že by bylo velmi prospěšné, kdyby i náčelníci nebo zástupci kmenových ROP jednotlivých kmenů předali ÚROPu své poznatky a postřehy, jaký mají názor na dané téma, v čem vidí příčinu problému s nízkou aktivitou při získávání orlích per, jaký krok by mohl přinést zlepšení.

Pro zajímavost a inspiraci uvádím tabulku, kolik orlích per ještě nebylo nikým získáno. Podrobné údaje, která orlí pera to jsou, získáte v Registru OP. Najde se někdo, kdo ty počty nesplněných orlích per dokáže snížit?

OP, která nikdo nesplnil (není splněn ani čin, ani velký čin).

1. světlo	2. světlo	3. světlo	4. světlo	celkem
1	14	14	5	34

Činy, které nikdo nesplnil (ale je splněn v. čin)

1. světlo	2. světlo	3. světlo	4. světlo	celkem
2	20	14	7	43

Velké činy, které nikdo nesplnil (ale je splněn čin)

1. světlo	2. světlo	3. světlo	4. světlo	celkem
12	49	55	18	134

Co říct na závěr? Snad, že doufám, že se situace zlepší, ale to je na každém z nás.

Petr Novotný – Perry, náčelník ÚROP

10 nejneplnějších činů

	Počet	Sign.	Název		Počet	Sign.	Název
1	199	1S1	Kimova hra	6	110	2W1	Turistické mapy a náčrty
2	163	1W5	Setonův běh	7	102	1W3	Šplh na laně
3	158	4N6	Studijní výsledky	8	99	2L2	Listnaté stromy
4	128	1W1	Kliky	9	99	3E2	Šplh na laně
5	115	4G5	Pečení z nekynutého těsta	10	90	1Q8	Potápění

10 nejneplnějších velkých činů

	Počet	Sign.	Název		Počet	Sign.	Název
1	59	1W1	Kliky	6	41	1S1	Kimova hra
2	58	4G5	Pečení z nekynutého těsta	7	40	3E2	Mokasíny
3	54	1W3	Šplh na laně	8	38	4G7	Studené pokrmy
4	51	1Q8	Potápění	9	37	1Q7	Zvláštní způsoby plavání
5	49	1W5	Setonův běh	10	37	1Q4	Vytrvalostní plavání

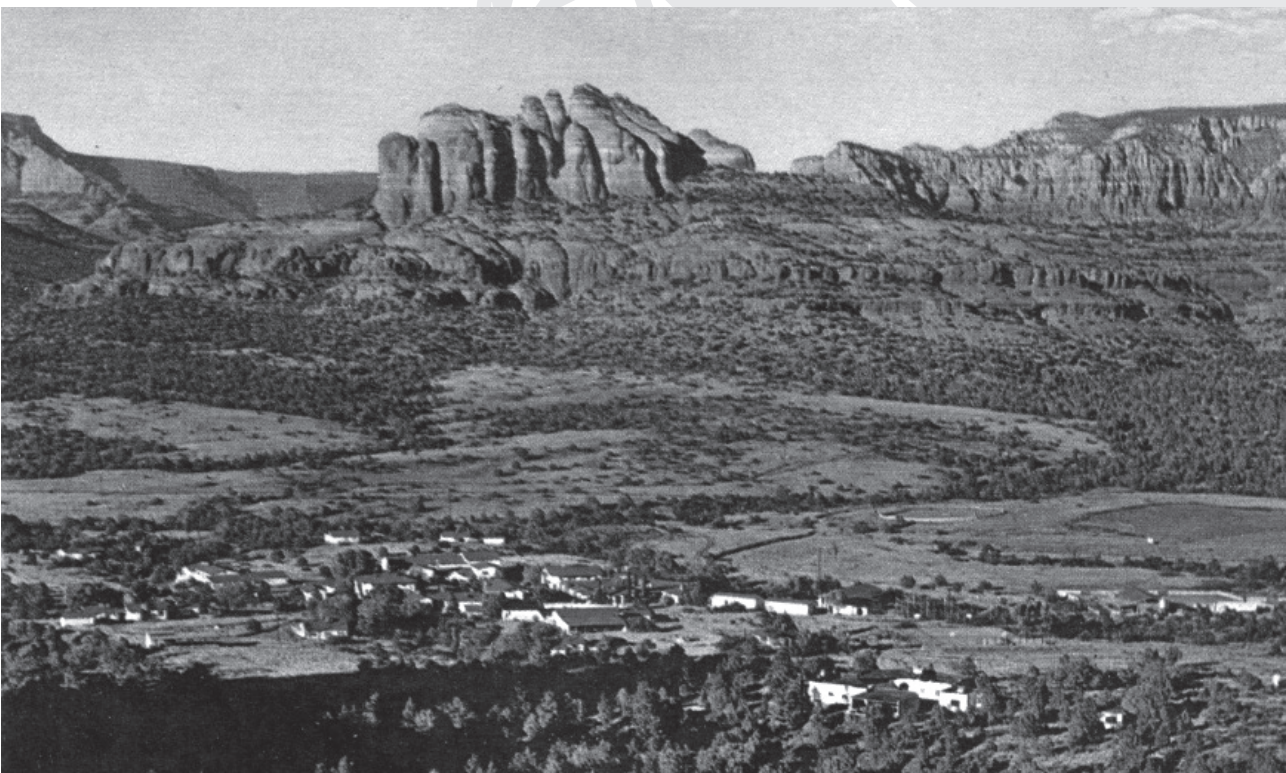
10 nejneplnějších OP

	Počet	Sign.	Název		Počet	Sign.	Název
1	203	1S1	Kimova hra	6	113	2W1	Turistické mapy a náčrty
2	177	1W5	Setonův běh	7	112	3E2	Mokasíny
3	165	4N6	Studijní výsledky	8	111	1W3	Šplh na laně
4	142	4G5	Pečení z nekynutého těsta	9	109	2L2	Listnaté stromy
5	137	1W1	Kliky	10	106	4G7	Studené pokrmy

Kraj červených skal

Kraj červených skal (Red Rock Country) je jedním z nejúchvatnějších území v Severní Americe. Pro jeho vlídné podnebí, stálý sluneční svit a čerstvý vzduch navštěvuje tento kraj ročně kolem čtyř milionů lidí.

Nejvyšší průměrná lednová teplota je 13 °C, nejnižší -1 °C, a odpovídající červencové teploty jsou 36 °C a 18 °C. Je to kraj poměrně suchý: nejnižší srážky jsou v červnu, v průměru kolem 11 mm, nejvyšší v srpnu, až 54 mm.

Střed tohoto kraje je městečko Sedona, kolem 12 tisíc obyvatel, založené v roce 1902. Leží ve

středu státu Arizony, 200 km na sever od hlavního města Phoenixu a 45 km na jih od města Flagstaffu. Rozlohu Kraje červených skal je těžko určit, protože jeho hranice jsou velmi nepravidelné, ale odhaduje se na 625 km² (tj. plocha zhruba 25 × 25 km).

Krása Kraje červených skal přilákala mnoho filmových pro-

ducentů. Bylo tu natočeno na sto filmů, zejména exteriéry, a z filmových hvězd, které v nich hráli, to byli například Henry Fonda, Burt Lancaster, Robert Mitchum, Jimmy Stewart a John Wayne.

Během posledních několika milionů let působily na povrch země tohoto kraje vítr a voda a vytvořily hluboké kaňony, imponantní

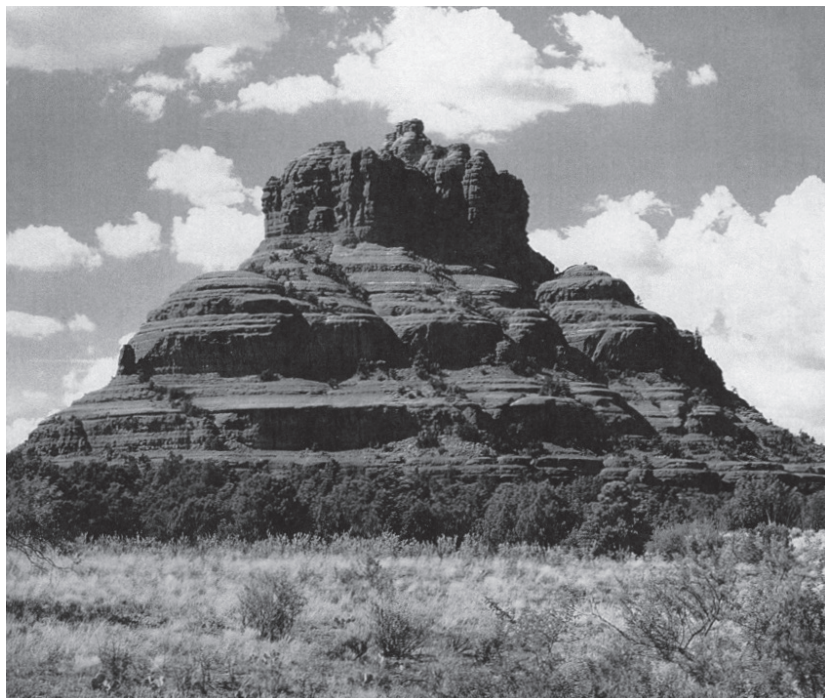

Roste tu přes 600 druhů rostlin, mnoho z nich trnitých nebo bodlinatejších: platany, jalovce, cypřiše, americké topoly (cottonwood), juky, agáve, pinie, medvědice (manzanita, keř rodu *Arctostaphylos*), kaktusy (obzvláště opuncie) a mnoho jiných. Kraj je bohatý i na zajímavé živočichy – můžeme zde potkat jeleny, medvědy, pumy, pekari, kojoty, rysy, lišky a netopýry; orly, sokoly, jestřáby, káňata a kolibříky; chřestýše; pstruhy a jelce (rod *Leuciscus*); sklípky a štíry. O kráse se ale nemůže jen mluvit, krása se musí vidět. Některé partie Kraje červených skal jsou zachyceny na fotografiích tohoto článku. Osobně mám ke zdejším červeným skalám velmi blízký vztah: žil jsem s manželkou a dcerami uprostřed tohoto kraje v letech 1956 až 1966 a od roku 1989 tu žiji dodnes.

Zdeněk Salzmann

útesy a zajímavé skalní útvary. Skály jsou většinou z pískovce a jejich oranžově-červená barva má původ v kysličnicích železa, převážně kysličníku železitém. Mnoho skalních útvarů má jména podle toho, co svým tvarem připomínají, například Cocks Comb Rock (Kohoutí hřebínek), Courthouse Butte (Soudní budova), Bell Rock (Zvon), Cathedral Rock (Katedrála), Coffee Pot Rock (Kávová konvice), Steamboat Rock (Parník), House Mountain (Budova), Chimney Rock (Komín), Sugarloaf Rock (Cukrová homole), The Nuns (Jeptišky; kopce vypadají jako hábity), Snoopy Rock (Čmuchal; pes ležící na zádech), Madonna with Child (Madona s dítětem), Sentinel Rock (Hlídka nebo Stráž), Merry-Go-Round Rock (Kolotoč), The Thumb (Palec), Bench Rock (Lavice), Kachina Rock (Kačina; kačiny jsou dřevěné figurky představující nadpřirozené bytosti některých indiánských kmenů

na jihozápadě Spojených států) a tu a tam jsou zde i ploché stolové hory, tzv. mesy. Je tu přes 70 značených stezek pro turisty a jejich délka je od třetiny kilometru až do 16 km.

V Liberci je nejen Aquapark

Možná, že název tohoto článku je trochu zavádějící, a asi si řeknete, že všichni určitě víme, že v Liberci je známý vysílač a že se zde konalo to „prokleté“ mistrovství světa v lyžování, o jehož problémech se snad mluvilo už ve všech televizích. Ale především jsou zde i další zajímavé atrakce v Centru Babylon.

Kromě známého aquaparku, který byl pro nás Pražáky donedávna tím nejbližším místem, kde jsme se mohli vyblbnout na tobogánech. Určitě znáte tu únavu po tom, co vylezete z bazénu, a máte chuť se jen někde natáhnout a vůbec vás nenapadne jít zkoumat další zajímavé atrakce v tomto zajímavém centru. A to je právě ta největší chyba. Náš kmen se loňský rok rozhodl vyhnout aquaparku a vyzkoušet další část, o které se zase až tak nemluví. A tou je iQpark a Lunapark.

Jak lze vyčíst z názvu, první park bude spojený s něčím logickým. Kdo se při přečtení názvu zalekl, že bude namáhat – jak by řekl jeden známý detektiv – „své šedé buňky mozkové“, obává se pravem. Ačkoliv nepůjde o luštění nějakých záhadných šifer, nebo zjištění vlního IQ, mozeček se bude trochu namáhat. Úkolem této části centra je seznámit děti, náctileté i starší ročníky se záhadami kolem nás, zábavnou metodou vysvětlit například princip povodní, létajících balonů, nebo vás jen prostě pře-

svědčit, že váš mozek není zcela bezchybný, pomocí iluzí, o kterých budete pár dní ještě přemýšlet.

Už při vstupu vás překvapí koutek, kde je stůl s ovocem, a na talíři uvidíte hlavu některého svého kamaráda, který ji tam strčil dírou ve zdi z druhé strany, a z té vaší se celá situace pomocí zrcadel tváří tak, že vám ji připravil někdo k snědku a tělo kamaráda se vytratilo někam do neznáma. Další vaše kroky budou vést ukazatele po celém areálu a už je jen na vás, u jakého exponátu se zastavíte, a který ujde vaší pozornosti. Což není v záplavě zajímavých věcí nic složitějšího a po pár minutách zjistíte, že projít a prohlédnout si všechny vám zabere přinejmenším kolem 1,5 hodiny. Proto je nutné si čas předem rozvrhnout. Není nic nepříjemnějšího, než když za hodinu zjistíte, že jste se od vstupních dveří posunuli zhruba o pět metrů a zbývá vám půlhodina do času, kdy se všichni máte sejít u vstupních dveří a přesunout se do Lunaparku. Velikou výhodou je především neomezený čas pobytu v obou dvou atrakcích a výhodná cena. Pokud se máte dostat ještě k Lunaparku, bude nutné část iQpark zakončit tím, že si zde vyzkoušíte zákonitosti přírody a vědy na vlastní kůži, a ještě tak dva dny ucítíte vůně, různých koření z exponátu, kde se podle čichu snažíte rozeznat jednotlivé vůně a můžu vás ubezpečit, že kombinace náčichu chilli s dalšími vůněmi dá nosu pořádně zabrat.

Lunapark je pro děti (a hlavně pro vedoucí) místem odpočinku. U vstupu všechny potěší možnost – stejně jako v iQparku – uložit si věci do společné klece,

kteřá je tu k zapůjčení zdarma, a vejde se do ní opravdu vše, co máte s sebou. Další super věcí je to, že prostor, kde si děti (ale i dospělí) hrají, je uzavřený. A u vchodu je hlídač, který žádné dítě nepustí ven bez dospělého doprovodu, a proto nemusíte mít starost o to, zda se vám někdo neztratil. Lunapark se skládá z části horní, kde se nachází kolotoč, taková ta pouťová autíčka co do sebe vráží, pohybující se minihorolezecká stěna, skákací hrad propojený spoustou tunelů, šlapací autíčka, občerstvení a pár dalších atrakcí. A dolní, která je věnována čistě videohrám, a tak vezmete do ruky pušku a společně s kamarádem si zastřílíte, nebo sednete na motorku a pohybem do stran si zazávidíte se svým spolukmenovníkem, nebo porazíte náčelníka

v lyžování. A co je hlavní veškeré atrakce jsou již v ceně. A kromě občerstvení nic neplatíte, což je v dnešní době super. Co se čekací doby u atrakcí týče, nám se povedlo vychytat bezvadný čas, a tak to na nejvíce vytížených atrakcích bylo kolem pěti minut. Ale i když chytíte další skupinku dětí, tak to nebude nic hrozného. Doba jízdy atrakcí je tomu uzpůsobená.

Co říct závěrem? Snad, že u autobusového nádraží stála šťastná skupinka dětí a vedoucích, která se celou cestu do Prahy smála a bavila o zážitcích z celého dne. A když k tomu všemu přidám možnost příspěvku od NSH (nadace škola hrou), nelze než doporučit. Přeji vám bystrou hlavu a spousty krásných zážitků.

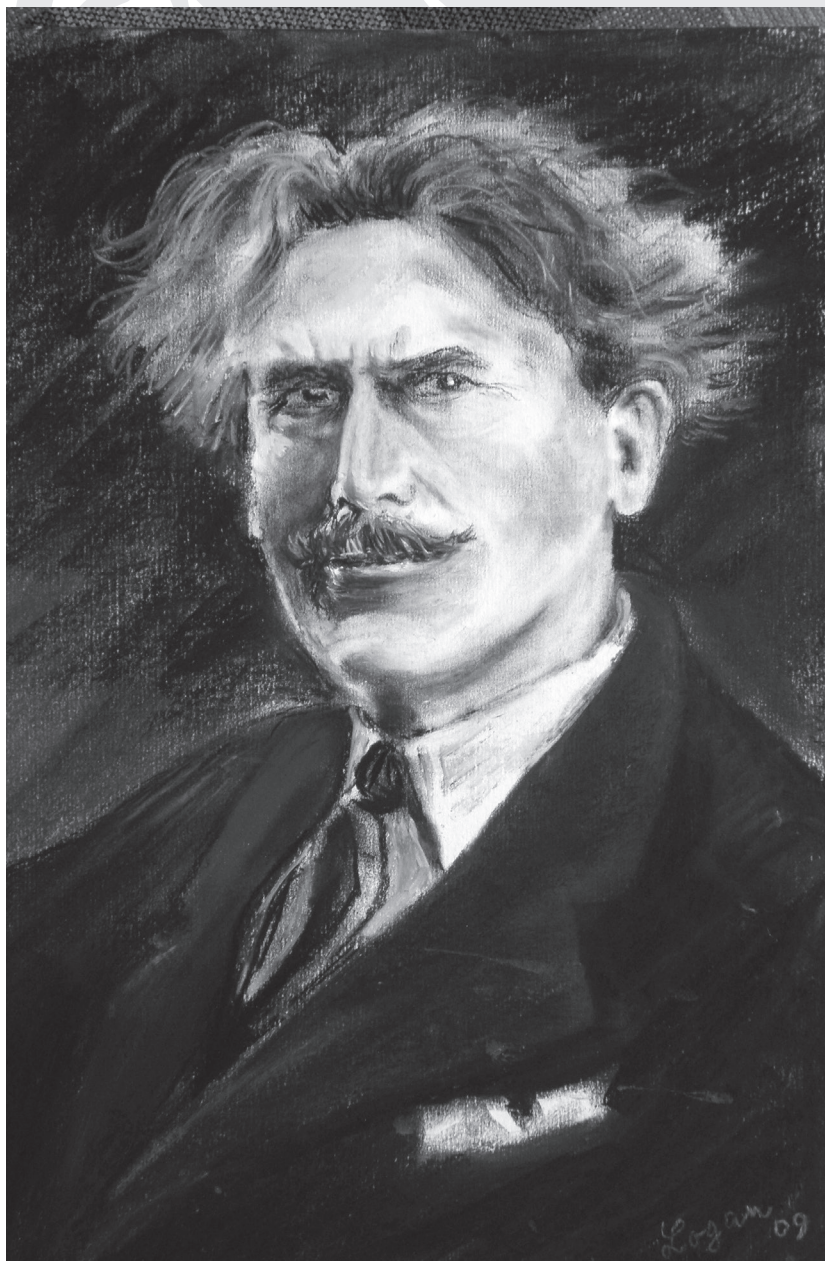
Jakub Loula - Tříška

Černý vlk

„Člověče, co to má znamenat! Jménem zákona jste zatčen,“ vykřikl četník, který v tu chvíli nemohl uvěřit svým očím. V rozšlapaném sněhu před ním ležela podivně pokroucená lidská kostra, napůl zahalená starým roztrhaným pláštěm, zbrocená krví. Krvavé skvrny byly i všude kolem a jasně kontrastovaly s bělostným sněhem. Opodál stál u malířského stojanu mladý muž, který byl plně ponořen do své práce a četníkův vykřik jej vytrhnul ze soustředění.

Tak nějak asi proběhl incident, který se stal na předměstí Paříže v lednu roku 1892. Ten četník byl dnes již bezejmenný muž, ale mladík u stojanu byl člověk, kterého čekala velká budoucnost. Jmenoval se Ernest Thompson Seton. Přicestoval do Paříže z domovského Toronta, neboť se svojí skotskou zatvrzelostí – byl synem imigrantů, kteří měli částečně skotské předky – pevně věřil, že se vypracuje ve slavného malíře. Četník jej nezaujímal. Vše se vysvětlilo a muž zákona odešel s přesvědčením, že šlo o kanadský žert.

Mladý Seton obraz dokončil a usiloval o jeho vystavení na známém pařížském Salónu pod názvem *Marné čekání*. Předšlého roku namaloval v pařížské zoologické zahradě nádherný obraz dřímajícího vlka. Porota Salónu, sestávající se z akademických malířů, obraz s nadšením přijala jako velmi zdařilé realistické dílo. Seton ale nebyl spokojen, neboť porota nepochopila poselství obrazu. *Spící vlk* – tak se také obraz jmenoval – symbolizoval přírodu, která je ve střehu proti úkladům člověka, i když zdánlivě podřimuje. Stejně jako napůl spící šelma, i příroda se

může kdykoli vzchopit a ztrestat člověka za jeho troufalost. *Marné čekání* je obraz, který dodnes vzbuzuje rozporuplné reakce. V popředí totiž jeden z vlků ohlodává lidskou lebku. Jiný vlk se ohlíží ke vzdálenému stavení, ve kterém rodina marně čeká na návrat otce. Nešťastník příliš dlouho pronásledoval vlky a jedné noci, když se od stavení vzdálil, vlci se na něho vrhli, aby vykonali svou pomstu.

Seton později namaloval ještě celou řadu zdařilých obrazů, nedosáhl ale svého předsevzetí stát se slavným malířem. Vlk hrál v jeho snaze o sebeprosazení důležitou roli i o mnoho let později. „Proboha, jak jsem to jen mohl udělat? Co jsem to jen provedl!“

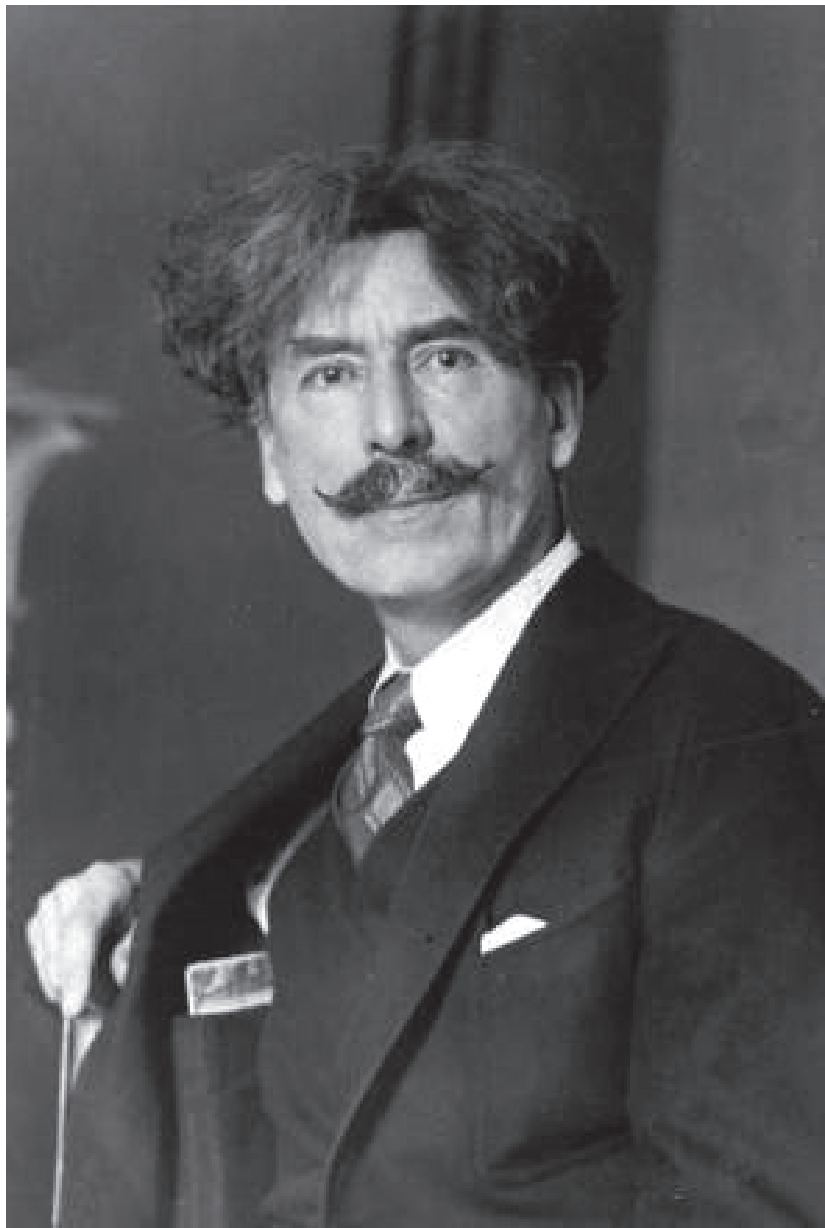
Možná právě toto byla slova, která si pro sebe mumlal Ernest Thompson Seton kteréhosi dne v roce 1894, když se brzy ráno přišel podívat, jak se daří vlkovi, kterého chytil do pastí předěšlého dne. Ke svému ohromení zjistil, že to nádherné obrovské zvíře přes noc uhynulo. Je velmi pravděpodobné, že u něho klečel ještě dlouho potom, hladil jeho stříbřitou srst a bránil se výčitkám svědomí, které se jej zmocňovaly.

Tím vlkem byl totiž slavný Lobo, neobvykle silný a vychytralý vlk z plání Currumpawy v Novém Mexiku. Mladého Setona si rančeři najali již půl roku předtím, neboť se nemohli zbavit šelmy, která jim rdousila jednu ovci za druhou. Lobo byl jako duch. Zjevil se na jednom ranči, vzal si svou daň a zmizel jako pára nad hrncem, aby se zanedlouho objevil o mnoho mil dále a vykonal znovu hrůzné dílo na ranči jiného

nešťastníka. Neplatil na něho ani strychnin, ani nejlépe zamaskované pasti. Uspěl až Seton. Po půl roce marného pronásledování jej napadlo, jak Lobovi připravit léčku. Chytil do pastí Lobovu družku Blanku. Lobo byl zoufalý a jediné pomatení smyslů nad ztrátou vlčice otupilo jeho prohnatost. Chytil se do želez umně

nastražených blízko nehybného těla Blanky.

Toho rána, kdy Seton objevil mrtvého Loba, nemohl uvěřit, že tak krvelačné zvíře může zahynout žalem. Výčitky svědomí Setona neopustily do konce života. O celém příběhu napsal povídku, která z něj přes noc udělala světově proslulého autora povídek

o zvířatech. Povídky, které pak psal do konce svého života, vycházely jako bestsellery v opakovaných vydáních po celém světě. Poté, co se neprosadil jako malíř, dosáhl tedy úspěchu na poli literatury.

Tohoto muže pronásledovala po celý jeho dospělý život nutková touha vyšvihnout se mezi elitu. Byl ochoten pro to učinit téměř cokoli; nebránil se ani intrikám. Když porota Salónu odmítla vystavit *Marné čekání* a zdůvodnila to argumenty, že jde o odporný a pobuřující výjev, Seton využil svých známostí v nejvyšších patrech kanadských politických kruhů a s využitím protekce se navzdory odporu ostatních umělců prosadil. Obraz sice vystavili na Kanadské zemské výstavě na podzim roku 1892, ale autor si díky intrikám navždy uzavřel cestu do kanadských uměleckých spolků.

Odkud se vzala tato umanutost? Musíme se pro vysvětlení vrátit až do jeho dětství. Otec byl pedant a celou rodinu terorizoval. Ernest byl nejmladší z jedenácti dětí, ale přesto to byl právě on, kdo to vždy nejvíc *schyťal*.

„Synu, jsi již dospělý a budeš se muset o sebe postarat sám. Nemíním tě již živit. Od tvého narození jsem do dnešního dne vynaložil na tvoji výchovu a obživu přesně 537 dolarů, 50 centů,“ řekl suše Josef Thompson Ernestovi a pohleděl na něj přísně od svého psacího stolu, na kterém předtím rozevřel velkou účetní knihu.

Takto či nějak podobně zřejmě proběhl pohovor, který v Ernestově duši naplnil pohár hořkosti a křivdy, a od tohoto dne Seton již na svého otce nepromluvil, pokud to nebylo nezbytně nutné.

Odtud se vzala Setonova neodbytná touha prosadit se. Dokázat sám sobě a celému světu, že otcovu opovržení bylo neoprávněné. Dětství v původním domově na pomezí Anglie a Skotska a později v Kanadě bylo navíc naplněno rigidní kalvinistickou výchovou.

„Byli jste počati z hříchu a vše zlé ve vás je zrozeno z ďábla,“ musel Ernest společně se svými spolužáky poslouchat každý týden v nedělní škole.

Jeho duše ale toužila po přirozených věcech, a tak často utíkal do lesů v okolí Toronta a žasnul nad vším, co tam viděl a čemu nerozuměl. Jak rostl, sílila v něm láska k přírodě a odpor ke všemu, co tak zatemnilo jeho dětství.

„Yan se v podstatě podobal svým živým zájmem o indiány a o život v přírodě jiným dvanáctiletým chlapcům, ale od většiny z nich se lišil tím, že z toho nikdy nevyrostl. A opravdu, čím byl starší, tím víc ho těšilo sbírat drobné zkušenosti o životě v lese a indiánskou moudrost, které ho bavily jako chlapce.“ To je první věta ze Setonova proslulého autobiografického románu *Dva divoši*, ve kterém do osoby Yana umístil sám sebe, a příhody, které Yan prožil, téměř dokonale líčí dobrodružství z jeho dětství.

Poznávání přírody se pro něho stalo posedlostí. A zase se v tom zračil jeho životní imperativ. Ještě dříve, než se díky povídce o Lobovi stal uznávaným spisovatelem, vynaložil ohromné úsilí, aby jej Amerika a Kanada uznaly za renomovaného přírodovědce. Toulal se léta po pláních Manitoby a dychtivě sbíral přírodovědné poznatky. Jen-

že se objevil zásadní problém. Seton se při vědeckém popisování zvířat a ptáků v prvních letech svých výzkumů nedokázal oprostít od sklonů přisuzovat jim lidské vlastnosti. Okamžitě narazil na odpor tehdy uznávaných přírodovědců. A znovu musel svádět tuhý boj o svou prestiž a znovu z něj vyšel pošramocen. Opravdového uznání se mu dostalo až po mnoha letech.

Divočina však byla tak či onak jeho vášní a dlouhá léta byl rozpolcen dvěma protichůdnými touhami. Přál si, aby mohl většinu roku strávit v divočině pozorováním a skicováním divokých tvorů, ale zároveň jej hnal popud pohybovat se ve společnosti celebrit tehdejší doby a patřit mezi ně. Ne náhodou se stal blízkým přítelem prezidenta Theodora Roosevelta, Marka Twaina či Rudyarda Kiplinga. Ne náhodou jej potkávali jeho přátelé na newyorských banketech, kde v dokonalém obleku mluvil ve společnosti vlivných lidí, aby zanedlouho nato strávil několik měsíců na americkém Západě, příliš o sebe nedbal a jen maloval a psal v oné neodbytné touze patřit mezi lidi na výsluní slávy.

Pocit ponížení v dětství, který se přelil do posedlosti prosadit se, jeho ješitnost by jej snad bývala i zničila, ale naštěstí došla naplnění v něčem, co posloužilo mládeži, která v té době žila, a co víc, i tisícům lidí, kteří se měli teprve narodit. A to i dlouho po Setonově smrti.

„Protože jsem poznal trýzeň žízně, vykopal jsem studnu, aby i jiní z ní mohli pít,“ napsal Seton v úvodu jedné ze svých knih. Tou studnou byl woodcraft, čili lesní moudrost.

Na přelomu devatenáctého a dvacátého století měly za sebou Spojené státy období progresivní éry. Skončilo období dobývání amerického Západu. Ideál národa, představovaný neohroženým pionýrem, který se nebál založit farmu na území ještě nedávno patřícím indiánům a posunout tak hranici unie o kus dál na západ, se pomalu vytratil. Amerika hledala nový ideál. Seton jí ho nabídl. Napsal:

„Viděl jsem člověka dokonalého lidství, bytost tělesně zdatnou, člověka žijícího v přírodě, otužilého v zápase se živly, jemuž voda, vítr a slunce dává jí sílu, člověka prostého života, moudrého cestami přírody, bystrého v radě, důstojného, zdvořilého, uctivého ke každému a laskavého jako nějaký dobrotivý obr z pohádek; člověka, jehož život je čistý a krásný, plodný, hrdiný a ničím nezkalen, člověka odvahy, vyzbrojeného sebeovládáním pro všechny okolnosti života, vždy pohotového a naplněného zbožností, která se nesestává z pouhých příležitostných obřadů, ani z neurčitých záslužných činů, zaznamenaných někde na nebesích, ale ze silného a laskavého ducha, jež ho dnes činí žádaným a prospěšným...“

V praxi to vypadalo tak, že kolem roku 1902 začal Seton v populárním časopise uveřejňovat své představy o výchově dětí v přírodě, v táborech po vzoru indiánských vesnic. Následovaly knihy, ve kterých poskytl praktické návody. Podle jeho předlohy začaly vznikat po celé Americe kmeny woodcraftu – lesní moudrosti – a Seton je spojil do organizace Woodcraft Indians – Indiáni lesní moudrosti..

Hnutí si všimnul britský generál, lord Baden – Powell. V Anglii založil jinou organizaci. Jmenovala se Boys Scouts – Chlapci skauti. Ačkoli byla motivována snahou vštípit anglické mládeži vlastnosti, které Baden – Powell obdivoval na domorodých chlapcích, se kterými se setkal v době koloniální války v jižní Africe, objevily se v ní mnohé prvky odpozorované od Setona. Skautská organizace se rychle rozrostla a za pouhých pár let se lavinovitě šířila i v USA.

Setonovi indiáni měli chabý organizační základ a Seton sám rozhodoval téměř o všem. Deset let poté, co vyšly o woodcraftu první články, začali mnozí rodiče v Americe pochybovat o tom, zda mají na léto svěřit své děti muži, který vše motivoval přírodní filozofií indiánů.

Skautská organizace byla mnohem pragmatičtější. Byla centralizovaná a připravovala program nejen na léto. Nabízela také mnohem různorodější program. Seton měl ale jako vynikající vypravěč příběhů o zvířatech a znalec indiánů mezi Američany ohromnou prestiž. Děti jej zbožňovaly. Přednáškové sály, kde předváděl příběhy, které napsal, a kde své vyprávění doplňoval fascinující imitací vlčího vytí a řevu medvěda, byly vyprodány na měsíce dopředu. Jeho povídkové knihy i romány pro mládež šly na dračku.

Čekal jej ale další střet. Seton nemohl přenést přes srdce skutečnost, že Baden – Powell ve své příručce pro chlapce uvedl řadu praktických návodů, které jako by okopíroval od Setona z jeho knihy *Svítek březové kůry*. Srážka byla o to silnější, že Seton byl precitlivělý na každou

hrozbu ponížení. Stále jej pronásledoval obraz jeho despotického otce. Skauti v Americe se zachovali diplomaticky. S tichým souhlasem Baden – Powella nabídli Setonovi post náčelníka všech amerických skautů. Seton uvěřil názoru, že lze obě hnutí spojit, a tak v roce 1912 skutečně tuto nabídku přijal. Netrvalo to však dlouho a uvědomil si, že to byl jen diplomatický tah lidí, kteří si nedovolili jít tak otevřeně proti miláčkovi americké mládeže.

Seton měl ještě dost síly a sveřeposti na to, aby se v roce 1916 vydal svou vlastní cestou. Založil organizaci The Woodcraft League of America – Americkou ligu lesní moudrosti. Ve dvacátých a třicátých letech dosáhla organizace velkého rozmachu a měla v Americe desítky tisíc členů. Setonův spor se skauty nikdy neskončil, ale později již nebyl tak řevnivý jako na samém začátku.

Yan se zajímal o indiány a opravdu jej tento zájem nikdy neopustil. Seton během svého života prosadil díky známostem v Kongresu Spojených států řadu opatření na ochranu práv indiánů. Spousta lidí viděla v jeho prosazování indiánské předlohy pro mládež velkou překážku pro růst organizace Americké ligy lesní moudrosti. Ale Seton byl neústupný. Amerika se na začátku dvacátého století rychle změnila a Setonův ideál výchovy pozbyl lesku.

Když Seton vycítil, že na Východě lidé již nenásledují jeho prorocství, přestěhoval sídlo organizace do Los Angeles a sám si založil nový domov poblíž Santa Fé v Novém Mexiku. Zde s pomocí indiánů kmene Hopi a Navaho vystavěl rozsáhlý dům

podobající se pueblu. Se svou druhou manželkou v něm pořádal každé léto v rámci Koleje indiánské moudrosti kurzy pro stovky mladých lidí. Až do své smrti ve věku osmdesáti šesti let odtud vyjížděli na přednáškovou turné po celých Státech.

„Wah-tahó-tahó, wah-tahó-tahó...“ zní indiánská píseň kmene Hopi, kterou teď zpívají k uvítání slunce lidé – dospělí i děti, kteří se shromáždili na louce a obrátili své tváře ke slunečním paprskům na východě. V ranním oparu se choulí indiánská týpí a všichni zpěváci mají na sobě indiánské táborové oblečení. Začíná další den, kdy budou vyrábět předměty ze dřeva, z hlíny či kůže, opravovat nebo vyšívat oblečení, které si sami ušili, hrát hry, vycházet do okolí tábora, aby pozorovali přírodu. Možná i dnes bude nějaká indiánská soutěž nebo taneční pow-wow. Každopádně se večer sejdou v přátelském kruhu v týpí u ohně, zazpívají si, nebo jen poklábosí. Někteří si přes den budou plnit zvláštní zkoušky všestranné dovednosti, aby si pak na slavnostním sněmu u táborového ohně přiznali za ně počtu, podle Setonova *Svitku březové kůry*.

Mohl by se psát rok 1916 a ti lidé by mohli být Američané v jednom ze Setonových letních táborů. Čas ale poskočil a je léto roku 2010. Ti lidé jsou Češi a stojí na louce v údolí Kosího potoka nedaleko Mariánských lázní. V srpnu si připomněli stopadesáté výročí od narození člověka, který pro ně vykopal studnu, aby z ní mohli do konce života čerpat inspiraci pro své životy. Říkal si Černý vlk a i tito lidé přijímají po

vzoru indiánů jména, která nemění jejich identitu, ale dávají jejich životům jiný rozměr.

V Americe již nehoří táborové ohně woodcraftu, ale i tam jméno Seton stále pro mnohé lidi něco znamená. V Čechách Setonův duch stále žije v činnosti české Ligy lesní moudrosti.

Před mnoha lety, krátce po pádu železné opony, jsem navštívil Nové Mexiko a v něm dům člověka, který i pro mě vykopal svou studnu. Tehdy v něm ještě bydlela Setonova adoptivní dcera, Dee Seton Barberová. Seděli

jsme v malém salonku, já jsem do chvějících se rukou postupně bral Setonovy osobní věci, které vozil s sebou na cestách do divočiny. Rozprávěli jsme o mnoha věcech ze života Černého vlka. Jedna věta, kterou Dee pronesla, mi ale utkvěla v paměti přesně:

„Tatínek byl neobyčejně energický člověk. Bylo dobré se hrát v jeho blízkosti, ale nebylo rozumné se přiblížit příliš.“

Martin Kupka – Logan
Foto: archiv autora

Jára Cimrman a lesní moudrost

Milí posluchači, vážení přátelé, ahoj kamarádi, hau kóla, maške toniktuka he!

Cílem našeho dnešního semináře je odpovědět si na otázku, zda tak výjimečný duch, jakým bezesporu byl Jára Cimrman, mohl vůbec stát stranou při vzniku lesní moudrosti – woodcraftu.

Nejprve k hnutí samotnému. Jak informovanější část posluchačstva ví, vzniklo v počátcích našeho století v Severní Americe a jeho zakladatelem je mimo veškerou pochybnost E. T. – tedy Ernest Thompson – Seton, přírodovědec, malíř, spisovatel, etnograf, filosof a pedagog. Další vývoj není pro náš výklad podstatný, tedy jen opravdu stručně: Seton se brzy seznámil s anglickým důstojníkem Robertem Baden-Powellem, kterého myšlenka woodcraftu hluboce zaujala. Poté, co z něj odstranil zavádějící mystiku a obohatil jej svěžími vojenskými prvky, vznikla organizace ve světě daleko rozšířenější – skaut. V kačířských Čechách pak jejich opětovným odbouráním byl položen základ hnutí ve světovém měřítku ojedinělého – trampingu. Tramping totiž – a to se běžně neví – je ryze český fenomén. Ano, vlastně až v dnešní době se díky přecivilizovanosti a ekologickému myšlení šíří tramping

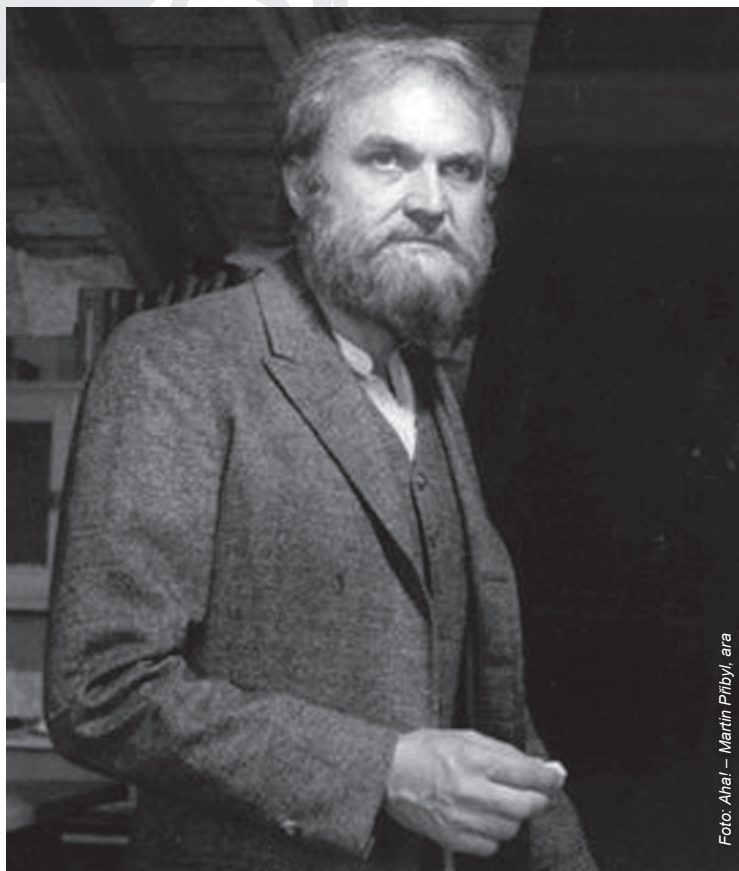

Foto: Aha! – Martin Příbyl, ara

i ve vyspělých zemích - ovšem již pod názvem outing, pod kterým k nám jistě zanedlouho jako pozoruhodná západní novinka dorazí.

Ale vraťme se k tématu naší přednášky. Zatímco Cimrmano-

vy zásluhy o formování zásad trampingu jsou nesporné (poslední pochybovače umlčel nálezkem Cimrmanova cancáku ve sbírkách Národního muzea v Caracasu, kde byl omylem vystaven jako fonetický záznam

obřadních zpěvů kmene Yaruro), otázka Mistrova podílu na vzniku hnutí lesní moudrosti byla donekdávna otevřená. Světlo do problematiky přišlo ze zcela nečekané strany.

Proslulý písničkář Bob Dylan byl opakovaně tázán paní Dee Barber-Setonovou, spravující Setonovu pozůstalost, zda některý z jeho předků nenavštívil v roce 1901 jejího otce během jeho pobytu v New Yorku. Známy zpěvák neměl čas se problémem zabývat a na dopisy vytrvale neodpovídal. Do okamžiku, kdy mu jedna z jeho fanynek po návštěvě Evropy předložila k podpisu nahrávku představení „Cimrman v říši hudby“. Přestože pan Dylan česky neumí, stálé opakování Mistrova jména nemohl přeslechnout a rázem mu svítilo. Vzápětí dostává paní Dee odpověď: „S mým příbuzenstvem,“ píše Bob Dylan, občanským jménem Robert Zimmermann, „neměl Váš otec nic společného.“

Ne tak Jára. Jak prokázal Setonův deník, Seton a Cimrman se skutečně setkali. Iniciátorem schůzky byl Seton. Tohoto průkopníka přírodního života zajímaly všechny formy pobytu a pohybu v přírodě. Přirozeně nemohl přehlédnout ani počátky lyžování, které se s veselým pokřikem „Skol“ lavinovitě šířilo z evropského severu do okolního světa. Protože se chtěl o tomto novém sportu poučit od odborníka, pozval na jaře 1901 do newyorského hotelu Kowalski právě Cimrmana, který byl jak známo nejlepším světovým fyzikem, matematikem, astronomem, pedagogem, gynekologem a lyžařem.

Setkání mělo zpočátku zcela obvyklý průběh. Oba pánové

si vyměnili několik zdvořilostních vět a pak hovořili o lyžování. A právě v okamžiku, kdy chtěl Seton přejít k nástinu hlavních idejí lesní moudrosti, zasáhla do děje třetí osoba, jakkoli byla rozhovoru přítomna od samého začátku. Byl to překladatel Isidor Rowbeetcheck.

Tento rodilý Newyorčan, jehož tlumočnické kvality byly jistě na dostačující úrovni, měl jednu slabost, a tou byla silná pověřivost. Neustále četl horoskopy, kupoval si snáhe a značnou část svých celkem slušných příjmů promrhával v brlozích věštkyň a kartářek. A právě toho dne mu jedna z nich hádala z kávové sedliny, že dnes bude mít štěstí: budou ho platit dva největší géniové lidstva. Tlumočení dvěma vědcům tedy nejprve pokládal za příznivé znamení osudu. Když však zjistil, že se hovor neustále točí kolem jakéhosi sportu, při němž se člověk za pomoci dvou nehorázně dlouhých kusů dřeva přivázaných k botám pohybuje zasněženou horskou krajinou, tedy místy, kam soudný člověk tak jako tak nevkočí, zmocnily se ho pochybnosti. Překládání těmto pánům, jejichž jména mu koneckonců nic neříkala, začal považovat za ztrátu času a rozhodně kvůli nim nemínil zmeškat svou životní šanci. Navrhl jim tedy, že vrátí celý honorář a zapůjčí jim anglicko-německý slovník, s jehož pomocí se snadno domluví sami. Nutno přiznat, že drobný škudlil Cimrman a Seton, jenž v sobě nezapřel skotské předky, s návrhem souhlasili.

Od této chvíle nabyl rozhovor dvojkolejně podoby. Zatímco Seton seznamuje Cimrmana s úhelnými zásadami woodcraftu (které

dnes, po sto letech, začínají být teprve doceňovány a např. hlubinnými ekology znovu zbytečně objevovány), Cimrman mu prostě vypráví své příhody z lyžaření. Je možné předpokládat, že se v Cimrmanově případě na celé věci podepsala i určitá dotčenost, že byl díky svému jménu, rakouskému občanství a hlavně Setonově nevědomosti donucen užívat nenáviděné němčiny, jazyka našich utlačovatelů.

Výsledek plynoucí z tohoto setkání by bylo možno označit za hubený, kdyby se paradoxně právě on nestal pevnou součástí woodcrafterské symboliky. Povezme si, jak k tomu došlo.

Seton se již delší dobu marně zabýval hledáním něčeho, co je lidem toužícím po návratu k přírodě společné a nejlépe i tak trochu posvátné. Neustálé Cimrmanovo opakování slova ski (ve starší němčině lyže), které Setonovi tehdy ještě nemohlo nic říkat, ho přivedlo na myšlenku, že cizinec, o jehož výslovnosti si nedělal žádné iluze, má na mysli sky, což se správně čte skaj a v angličtině znamená oblohu. Ano, modrá obloha, to je přesně onen spojující prvek, který se klene nad adepty přírodního života! Symbol, který lze vyjádřit i v pozdravu, byl nalezen. Je to ono Blue sky!, překládané českými woodcraftery jako „S modrou oblohou!“.

Nebyl by to však malíř Seton, kdyby se nepokusil získat hned také symbol výtvarný. Samozřejmě zdvořile požádal autora myšlenky, aby mu jej navrhnul. Cimrman sice nechápal, proč mu během povídání o nehodě při lyžování v Krkonoších podává Seton pastelky, ale domyslel si, že ho

jeho protějšek žádá o nakreslení technických podrobností epizody. Nerozpakoval se a namaloval, jak se po pádu v blízkosti Labského dolu řtil svahem podoben obrovské sněhové kouli, z níž trčí do různých stran jen špičky lyží – bohužel, modrých. Nebo bohudík? Ano, je to ono bílé kolečko s modrými rohy, které se stalo woodcrafterským znakem.

Než ukončím svou přednášku, chci vás ještě v kostce seznámit s dalším osudem pana Rowbeetchecka. Tlumočník tedy vyšel z hotelu Kowalski a zamířil do překladatelské agentury, kde, jak doufal, mu konečně zprostředkovatel dohodí kýžený kšeft s vyvěštěnými génii. Cestou však narazil na bezradného vlasatého

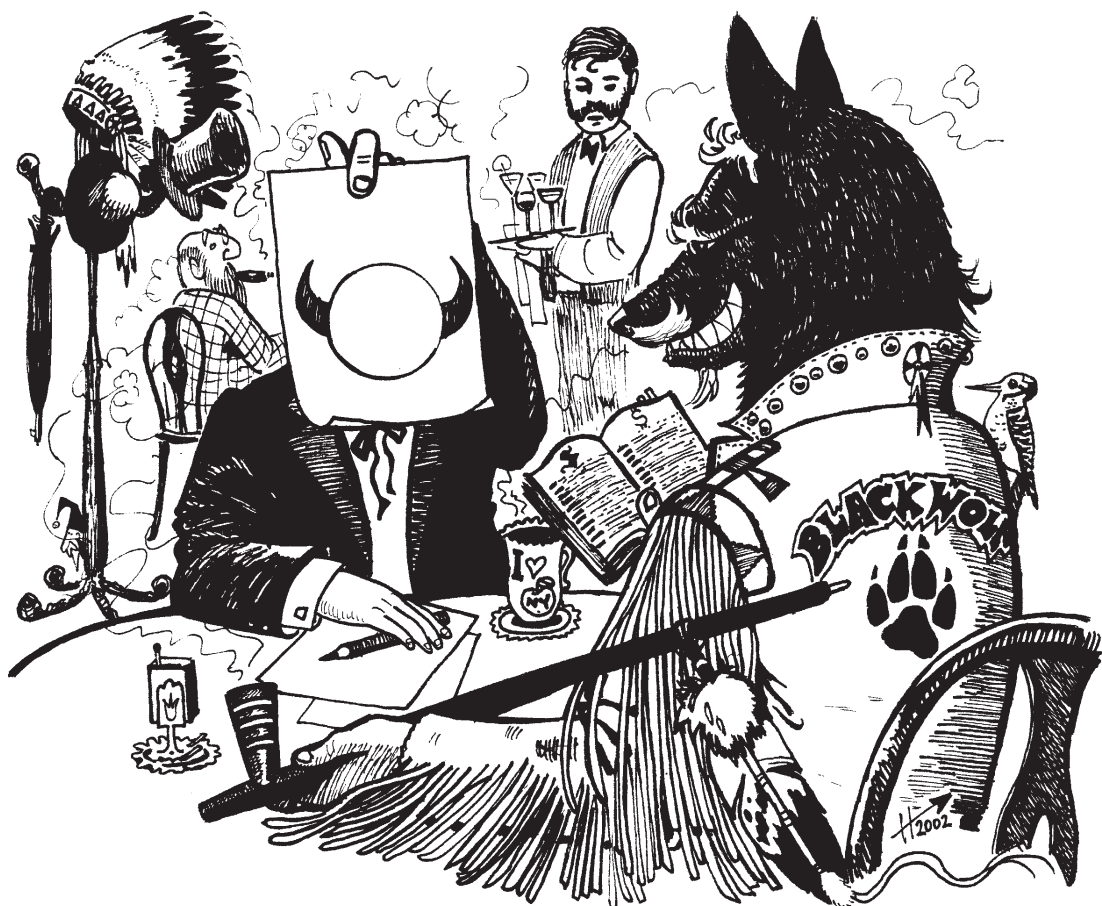
mladíka s houslemi pod paží, který ho bezvadnou němčinou prosil o pomoc. Jednalo se o vyhledání jakéhosi periferního divadla, na jehož představení spěchal. Rowbeetcheck za půl dolaru ochotně poskytl mladíkovi doprovod a na místě samém byl ještě požádán jedním mladickým hercem, aby mu za úplatu dvaceti centů poslal z pošty telegram do Londýna ve znění: „Chvilí se tady ještě zdržím – Charlie.“ Isidor Rowbeetcheck zemřel v roce 1926 na zánět plic, aniž se kdy o svém setkání s Einsteinem a Chaplinem dověděl. Nechceme nikoho z vás, milí posluchači, zavádět na křivolakou stezku tmářství, stojí však za povšimnutí, že kyne-li nám dle

věštby odměna od dvou největších génii lidstva a my si ji vlastní hloupostí zmaříme, má osud pro nás přesto přichystány jakési náhradníky.

Vážení posluchači, nechci se dotýkat citů většiny z vás. Pozdrav i znak hnutí lesní moudrosti je jistě krásný a romantický, ačkoli jeho obsah je tragikomickým nedorozuměním. Proto nemáme námitek, aby se obou i nadále užívalo. Čest a úcta k pravdě nás však nutí vrátit jim aspoň v našich, vědeckých kruzích původní smysl. Dovolte tedy, abych se s vámi jménem našeho týmu rozloučil:

Modré lyže!

Iva Synáková – Tapi
 Ilustrace: Tom Zvědělík – Hohe

Pravé indiánské vaření

Smažené kraple

1 šálek kukuřičné kaše
1 lžička soli
pepř (příp. jiné koření)
5 šáleků vody
půl šálku oleje
máslo

Do vroucí vody postupně přidáváme kukuřičnou kaši. Za nepřetržitého míchání přidáme sůl, pepř a máslo. Společně vaříme 20 minut. Vzniklou hmotu zabalíme do plátna (do fólie) a necháme přes noc ztuhnout na chladném místě. Druhý den odstraníme plátno a kukuřičné kraple nakrájíme na asi centimetr široké plátky, ty osmažíme po obou stranách na rozpáleném oleji.

Pstruh s lískovými oříšky

4 šálky vařené divoké rýže (u nás se prodává míchaná s běžnou rýží)
1 lžice nasekaných lískových oříšků
1 lžice másla

Máslo rozpustíme v menším kastrůlku, přidáme oříšky a mírně je osmahneme. Poté oříšky smícháme s uvařenou rýží.

4 pstruzi
1 lžice mouky
4 lžice másla
3 vejce
1 lžice řeřichy
2 lžičky soli
2 lžice citronové šťávy
1 šálek lískových oříšků
1 citrón
pepř

Pstruhy vykucháme a pečlivě očistíme. Nahrubo nasekáme oříšky, které rozdělíme na třetiny. Dvě třetiny oříšků smícháme s vejci a vyplníme tím pstruhy. Polijeme je citronovou šťávou, osolíme, poprášíme moukou a potřeme našlehaným vajíčkem. Na pánvi rozpustíme máslo, pstruhy posypeme trochou oříšků a smažíme je na pánvi za mírného plamene, z každé strany pět minut. Po vyjmutí pstruhů dochutíme na pánvi šťávou: zbytek oříšků nasekáme na drobno, osolíme, opepříme a osmahneme na pánvi. Pstruhy podáváme s přílohou směsi rýže a oříšků, zalité omáčkou. Pstruha můžeme znovu polít citronovou šťávou a ozdobit plátky citrónu a řeřichy.

Radka Skoupilová – Waštewin

Více podobných receptů lze najít v publikaci *Indiánská kuchařka*, která vyšla těsně po revoluci. Waštewin ji napsala společně s ženami tehdejšího Bílého Wampumu.

Indiánské písně

Malý závdavek indiánských písní, které lze zpívat na tábořeních, v klubovnách a nebo kdekoliv jinde. Vybral jsem jednu milostnou a druhou pro společenský kruhový tanec. První část všech písní je fonetickým přepisem „haleků“, nejsou to slova s významem, ale zvuky původně určené duchům. Tyto zvuky lze připodobnit k našemu Lalala, tralala atp. Druhá část je už se slovy. Všechny písně jsou moderní, ne starší než 10let. Pokud budete mít zájem se je naučit, zastavte se na zkoušce Walden singers (v základní škole speciální, Praha 6, Rooseveltova 8, každou středu od 18:30) nebo mi napište na f.ch@centrum.cz.

Eagle Woman

z alba Randyho Wooda - Round Dance The Night Away

Před.: Ha welajo hala heja lavi hijo he

ha welajo hala heja lavi hijo he
hejavi hijo ha
hejavi hijo ha alohe
hao he hejavi jaelo he
hejo he he hejou

I often think of you
I want to marry you
be with you
live my life with you

Eagle woman
let me be your eagle man
heja he jaheou

Překlad:

Často na tebe myslím
chci si tě vzít
být s tebou
žít s tebou můj život

Orlí ženo
nech mne stát se tvým orlím mužem

Just For Fun

z alba kapely Nothern wind - It's time to round dance

Před.: Weja haja weja hej jahej ha ja
wejou weja he je

weja haja weja hej jahej ha ja wejou weja
he je
weja hej jahej haja wejou weja hej je
weja hej ja hej wejo hej je wejou wej ja hej je
weja wej jahej ha ja, weja ja we jahej hejou
wejo wej ja hej je
wejou we ja we jou

Oh I'll never say I love you, and I'll never
say jabadabadu
and I'll never take you home in my buggie
van
and you can stay right here when I leave
the USA
wejou we ja we jou

Překlad:

Nikdy jsem ti neřekl že tě miluji a nikdy jsem
neřekl jabadabadu
Nikdy jsem tě také nehodil svou buggie do-
dávkou domů
Takže si tu zůstaň až opustím USA

Jak si zhotovit jednoduchý luk

Kdysi, je to již dosti dlouho, jsem slíbil, že napíšu článek o tom, jak si zhotovit jednoduchý luk. Důvodem, proč jsem svůj slib odkládal je to, že sám stále hledám, nacházím nové poznatky a necítím se dosti kompetentní. Není se čemu divit, když člověk pracuje se dřevem, které je svou přírodní podstatou velmi proměnlivé a pokouší se je donutit aby mu sloužilo na samém okraji svých mechanických vlastností. Také mám často chuť zanechat hledání dávno zapomenutých znalostí a zakoupit si nějaký laminátový kompozit které nabízí samé výhody. Pak se ale ozve duše romantika a chuť zkusit to tak jako naši předkové. Ti byli na svých lucích často závislí celým svým bytím ať se jedná o uživení sebe a rodiny, jakož i o obranu před nepřítelem.

Foto: Martin Svoboda

Často se mi při výrobě nového luku stává že jsem překvapen něčím o čem jsem již předpokládal že dávno znám a tak si znovu připomínám Sokratův výrok... vím, že nic nevím. Tento stav se v současnosti prohloubil četbou nově získané čtvrté části The traditional bowyer's bible. Komu

nepůsobí potíže angličtina ať nechá četby tohoto článku a čte raději tuto knihu. V tomto článku nenajdete nové poznatky z této knihy, přesto se však podle něj dá zhotovit jednoduchý a praktický luk.

Předem bych chtěl vymežit oblast o které chci psát, neboť

možností jak postavit luk je velmi mnoho. Chci mluvit o výrobě jednoduchého luku, z jednoho kusu dřeva, tak jak jej dělali naši předkové v Evropě a Severní Americe. V moderní lukostřelecké terminologii by se tento luk dal označit jako flatbow, čili plochý luk a protože je z jednoho kusu

dřeva bez zpevněných zad nazývá se též selfbow.

Je možno si vyrobit repliku podle nějaké předlohy z literatury případně z muzea, já se však budu zabývat zhotovením luku, který bude zaměřen na to aby se s ním dobře střílelo. Nebude zde také řeč o reflexních, šlachovaných ani rohových lucích. Nuže dosti kroužení kolem horké kaše a přistupme k věci. Jak vyrobit luk z jednoho „klacku“ ?

Na začátek trochu nudné teorie o vhodném dřevě pro zhotovení luku. Podle způsobu růstu v průběhu roku se dřeva dělí na kruhově pórovitá, roztroušeně pórovitá a jehličnatá. Zájemci o hlubší pochopení stavby dřeva se obrátí na příslušnou literaturu, neboť účelem článku je zabývat se hlavně stavbou luku.

Osobně dávám přednost kruhovitě pórovitým dřevům, protože se domnívám, že podle poměru pozdního a ranného dřeva v letokruhu lze snáze určit kvalitu budoucího luku. Čím větší poměr ve prospěch pozdního dřeva, tím vhodnější materiál k výrobě luku. Jedná se o tyto druhy dřev dle dostupné literatury 1): Dub letní - *Quercus robur*, Jilm ladní - *Ulmus campestris*, Jilm drsný - *Ulmus glabra*, Trnovník akát - *Robinia pseudoacacia*, Jasan ztepilý - *Fraxinus excelsior*.

Nemám zkušenosti s luky z roztroušeně pórovitých dřev. V literatuře 1) se však uvádí některé druhy těchto dřev vhodné na luky. Budu citovat: Buk lesní - *Fagus sylvatica*, Habr obecný - *Carpinus betulus*, Bříza bělokorá - *Betula pendula*, Jeřáb břek - *Sorbus torminalis*, Jeřáb muk - *Sorbus aria*, Jablň obecná - *Malus domestica*, Hrušeň

obecná - *Pyrus communis*, Třešeň obecná - *Prunus avium*, Švestka domácí - *Prunus domestica*, Javor klen - *Acer pseudoplatanus*, Javor mléč - *Acer platanoides*, Javor babyka - *Acer campestre*, Ořešák královský - *Juglans regia*.

Z jehličnatých dřev je k výrobě luku vhodný Jalovec obecný - *Juniperus communis* a nejlepší lukové dřev evropského původu Tis červený - *Taxus baccata*. Bohužel vzácný a chráněný. Je však na místě podotknout, že existují archeologické nálezy i z tak nevhodných dřev na luk jako je borovice, například nejstarší nalezený luk z lokality u Stellmooru. Prostě když šlo o přežití tak se vyrobil luk z jakéhokoli klacku, který byl dostupný.

Dále jsou dřeva na luky, s nimiž si nedokážu poradit do které skupiny je zařadit, přesto bych nerad aby zapadly do zapomnění. Jsou také doporučovány v literatuře 1). Líška obecná - *Corylus avellana*, Bez černý - *Sambucus nigra*, Jeřáb ptačí - *Sorbus aucuparia*, Svída krvavá - *Cornus sanguinea*, Hloh obecný - *Crataegus laevigata*.

Kromě druhu dřeva je nutno dbát na tvar stromu, který se vybírá na stavbu luku. Obecně známo je, že by to měl být strom rovný, s minimem co nejmenších suků a nezkroutený „do vrtule“. Vrtule se dá někdy odhadnout podle vzhledu kůry ale také je možné, že to vyjde na povrch až po skácení stromu a jeho rozštípnutí. Přesto si však lze poradit i s materiálem, který takovéto nepříznivé vlastnosti má. Vyžaduje to však další úsilí, kterému je vhodné se pro začátek vyhnout.

Z množství dřev zde uvedených bych pro začátek radil zvolit jasanový kmínek o průměru cca 15 – 20 cm. Je možno dělat luky i z útlejšího kmene, je však výhodnější aby záda budoucího luku (tzn. strana odvrácená při střelbě od střelce) byla co nejvíce plochá, neboť záda luku nám bude tvořit povrch kmene zbavený kůry, bez jakéhokoli dalšího opracování. Plochá záda luku jsou výhodná pro mechanické vlastnosti pravoúhlého průřezu budoucího luku. Pokud bude kmen většího průměru, budou záda luku, více plochá a odolnější ke zlomení. Dřevo na luk je vhodné těžit v zimním období, kdy obsahuje méně vody a u kruhově pórovitých dřev je pozdní vrstva letokruhu úplná. Kdysi jsem kácel dřevo i v létě, z důvodu snadného sloupnutí kůry z kmene. Občas mi však luky „bezduvodně“ praskaly a dnes se domnívám, že důvodem bylo právě to, že na zádech luku byla ještě nedostatečně pevná jarní vrstva. U těch dřev, která se budou při stavbě luku na zádech opracovávat (např. oškrabání bělového dřeva u akátu) je období kácení libovolné. Letní dřevo bude jen déle schnout.

Po skácení stromu je vhodné ihned zvolenou část kmene podélně rozštípnout a konce zatřířit vodou rozpustným nátěrem (lak, barva, lepidlo). V řezné ploše dřeva dochází k rychlejšímu vysoušení, vzniká napětí z nepravidelného schnutí a tím trhliny. Co nejdříve po skácení se snažím také odstranit kůru. Dělam to velmi tupým nožem nebo ještě lépe dřevěnými klíny. Pokud chci aby byla záda z estetických důvodů bez zbytků kůry dočistím povrch

lehce ocelovou drátěnkou. Důležité je neporušit vlákna dřeva na zádech.

Dalším krokem k hotovému luku je narýsování čelního profilu. Pokud je dřevo hodně křivé, jde to dosti obtížně. K rýsování doporučuji dosti dlouhé ohebné ocelové pravítko na kreslení přímkou (nechal jsem si ustříhnout 2 m dlouhý pás z 1 mm tlustého plechu) a na odměřování na křivém povrch se mi osvědčil obyčejný krejčovský metr. Na kratší přímkou používám kratší ohebné, ocelové pravítko. V nouzi lze též použít napnutou nit mezi konci polotovaru, vystavit ji slunci a obkreslit její stín. Základním počinem k narýsování čelního profilu je středová osa. Kreslím ji lehce, měkkou tužkou na zaschlém dřevě a také vůbec nemusí být přímkou, pokud stavím luk z křivolakého tisu. Od této osy pak vynáším na obě strany body, které jsou pomůckou pro nakreslení čelního profilu. Jsou od osy symetricky vzdáleny podle šířky luku. Později tyto body spojujím a vytvořím si tak nákras čelního profilu. Tento profil závisí na zvoleném typu luku. Nemohu zde popisovat různé typy luků, to by vydalo na mnohem objemnější práci a proto popíšu můj oblíbený design, který se dosti přibližuje tvaru luků, používaných domorodci v severovýchodní oblasti Ameriky

Vycházím z dochovaného luku, který kdysi patřil indiánu kmene Wampanoag a v roce 1660 byl získán do pozdějších muzejních sbírek u města Sudbury. Luk je 170 cm dlouhý, šíře ramen zhruba uprostřed 4,7 cm, nepracující (neprůhybné) madlo 2,4 cm široké a 3 cm tlusté.

Špičky se plynule zužují na konečných 1,9 cm. Také z nejširšího místa ramene se profil plynule zužuje směrem k madlu. Nekreslím žádné křivky ale body spojuji přímkami a při opracování pak tvar zbrusuji aby byl konečný vzhled plynulý. Pokud by chtěl někdo vytvořit věrnou repliku, tak jej odkazují na patřičnou literaturu 2)3).

S ohledem na to co vím, se však snažím udělat špičky luku ještě užší než u luku Wampanoag a to na 1 cm a méně. Pak lze na špičky luku shora zad nalepit malý klínek aby zde bylo možné vybrousit zářez na tětivu. Špičky se dělají co nejužší z důvodu menší hmotnosti ramen ve špici a menších setrvačných sil, které pak při výstřelu okrádají šíp o potřebnou rychlost.

Také nejširší část ramen posouvám blíže ke středovému madlu a z tohoto místa pak luk postupně zužují ke špičce, takže vytvářím tak zvaný Pyramidový design. Přechod z madla 10 – 12 cm dlouhého (je umístěno symetricky ve středu luku) do nejširšího profilu luku je kompromisem, který se snažím udělat co nejkratší s ohledem na pohodlí držení a trochu také podle estetiky. Existují i jiné způsoby umístění madla, například anglický longbow má madlo 1 inch nad a 3 inche pod středem, pak se ale luk musí tilerovat nesymetricky. Nesymetrické tilerování mi připadá zbytečně složité, prakticky dosti obtížné a proto jej nedoporučuji. Samozřejmě existují i jiné luku, bez středového madla.

K umístění madla na luku chci ještě podotknout, že je důležité aby tětiva procházela středem madla aby při napnutí luku

nedocházelo k jeho kroucení v dlani.

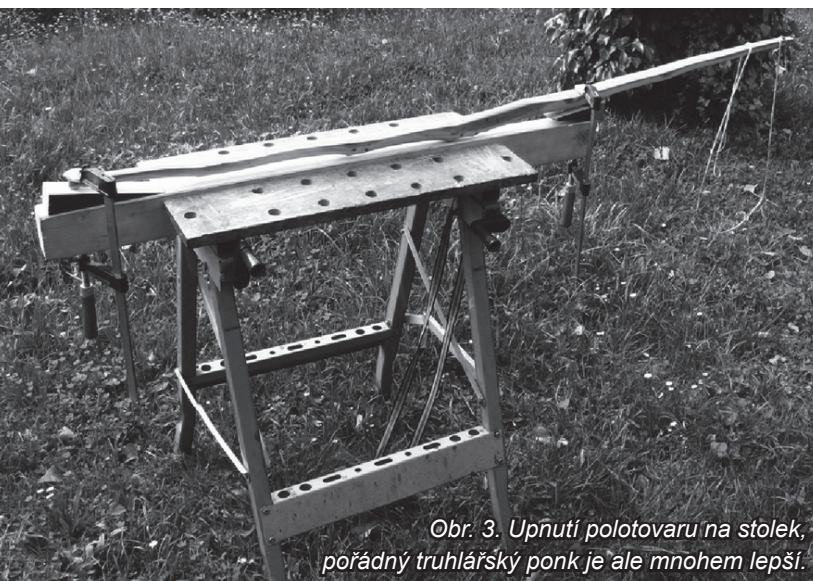
Když narýsuji čelní profil, přebytečné dřevo opatrně odsekám, odhobluji či odřežu pořizem. V místech, kde se nemohu vyhnout suku, je opatrnější metodou odstranění přebytečného materiálu pomocí rašplování. Také lze suk obejít, zejména pokud leží na okraji ramen a zanechat zde více materiálu. Pozor na průběh vláken dřeva. Pokud vidím, že směr třísky vede do budoucího luku, odsekávám z druhé strany aby se mi nástroj nezařezával. Vše lze pořídit ruční prací i když třeba pásová pila a hoblovka mohou práci velmi urychlit. Při neopatrné práci jí však mohou i úplně zmařit.

Obr.1. Tilerovací měrky

Obr. 2. Uložení luku na měрку při tilerování.

Obr. 3. Upnutí polotovaru na stůlek, pořádný truhlářský ponk je ale mnohem lepší.

čas pro jistotu a mohu pokračovat v další práci. Má-li někdo přístup k přístroji na měření vlhkosti dřeva tak doporučené hodnoty hovoří o 14-18 % vlhkosti 1), kdy je vhodné přistoupit k další práci na luku. Další a nejdůležitější prací na luku je tilerování. Tilerování je vlastně vybroušení ramen luku tak aby se prohýbala na obou stranách ramen stejnoměrně bez viditelných zlomů a neohebných míst.

Je to z důvodu stejnoměrného rozložení napětí v ramenech, které vzniká při jejich ohýbání. Na tilerování je zapotřebí si zhotovit tzv. tilerovací měрку. Je to kus rovného dřeva asi metr dlouhého opatřeného v jednom konci lůžkem na madlo luku a dále pak zářezy na založení tětiny aby zůstal luk v napjatém stavu, když pozorujeme postup průhybu po jeho obrábění. Vzhled tilerovací měrky je jasný z předcházejícíhoobrázku č. 1.

Při tilerování postupuji nejvš opatrně, neboť špatně odstraněné dřevo se již nedá znovu přilepit. Pracuji zprvu sekyrou, pak pořizem, vlaštkou a v místě suků rašplí. Zpočátku je polotovar luku tak pevný, že jej nelze ohnout a tak používám tětinu, která je delší o pár centimetrů, než samotný luk.

Luk vložím prostředkem madla na lůžko tilerovací měrky (obr. 2) a napnu dlouhou provizorní tětinu tak až ji mohu zakotvit do některého ze zářezů. Odstoupím asi pět metrů a pozoruji výsledky svého snažení. Tužkou označím místa, kde se luk prohýbá více (zde se vyhnu opracování) a místa, kde se mi jeví jako méně ohebný. Na tato místa pak zaměřím své úsilí. Luk upnu do svého systému.

Toto vše lze provést ještě před vyschnutím dřeva a je to také vhodné z důvodu snazšího opracování když je dřevo méně tvrdé. Někdy se však stává, že se dřevo při vysychání zkroutí a celá práce jde vniveč. Proto pokud pracuji s nějakým vzácnějším dřevem (tis, jilm) ponechávám rozštípnuté dřevo nejdříve vyschnout ve větším objemu a začnu s opracováním později až je vyschlé.

Další práce provádím až po vyschnutí dřeva. Když je málo času, postupuji při sušení takto. Polotovar budoucího luku zvažím, naměřenou hodnotu si zapíšu a dám sušit na suché zastíněné místo. Nemám zkušenosti se sušením v sušičkách. Za jistý čas, třeba za týden, materiál převážím a zapíšu. Takto postupuji dál tak dlouho až se váha polotovaru nemění, přidám ještě nějaký

(obr. 3) a odebírám opatrně materiál v méně ohebných místech abych docílil pravidelného průhybu. Většinou oškrabuji luk kolmo postaveným ostřím pořizu a nebo škrabákem zhotoveným ze starého pilníku, opatřeným na obou stranách dřevěným madlem (obr. 4).

Při tilerování by se nemělo používat větších napínacích sil, než bude budoucí síla luku, proto nepospíchám a nesnažím se s lukem vypořádat rázně. Raději týden počkám, když se mi nedaří a počkám až budu mít zase chuť pokračovat. Tim Baker velký guru amerických lukařů dokonce připravil podrobnou tabulku napínacích sil v závislosti na síle luku a délce průhybu. V průběhu tilerování pak přeměřuje luk na váze. Viz můj překlad článku 4) na www.woodcraft.cz.

S postupem práce při tilerování obrušuji stále více opatrně, je to práce pro nezkušeného lukaře na více dní. Když dosáhnou téměř svého cíle a luk je již jen o něco mále silnější (2 – 3 kg), než jsem si zvolil, přeruším práci a upravím luk jako by byl hotový. Obrousím všechny hrany a povrch kromě zad luku, opatřím vhodnou tětivou a chodím s ním několik dní střílet.

V průběhu času pozoruji jeho chování na tilerovací měrce a pokud se začne někde trochu více prohýbat, upravím průhyb broušením na opačné straně luku.

Stávalo se mi někdy, že jsem zhotovil luk hned „na přesno“ a pak se používáním prohnul více na jednom rameni. Abych docílil stejného průhybu musel jsem jej zeslabit na opačné straně a luk pak byl slabší, než jsem potřeboval. Tato situace jde prý

ještě napravit zkrácením luku, s tím ale nemám zkušenosti.

Pokud se luk chová delší dobu stabilně, tak jej již jen upravím na požadovanou sílu, obrousím hrany a povrchy, natřu něčím proti vlhkosti a je hotov. Prostředků pro natření luku je mnoho, každý si vybere co je po jeho chuti. Já používám surový lněný olej, což není dosti schůdné z pohledu Living history ale medvědí sádlo není k dostání a tak jsem zvolil tento kompromis. Myslím, že je to více vhodné než používat nějaké chemické laky nebo vepřové sádlo, které časem nepříjemně páchne. Z praktických důvodů neopatřuji madlo ani omotávkou, která drží déle vlhkost a je složitější na výrobu. Indiáni to také tak dělali a ne jen oni.

Tětivu si vyrábím ze lněné dratve, navoskované včelím voskem. Zvolil jsem si tuto cestu s ohledem na složitost výroby tětivy ze šlachy a také proto, že je mnohem méně pružná než šlachová. Menší pružnost tětivy je pro lepší výkony v lukostřelbě příznivější. Lněná nit je také stabilnější ve vlhku a tak mi případné zmoknutí tak nevádí, jako kdybych měl tětivu šlachovou. Svůj postup nikomu nevnucuji, pouze jej nabízím jako variantu.

Daší rady z „Lukostřelného čarodějnictví“ je vhodné nasávat například na diskuzním fóru webových stránek www.lukostrelce.cz

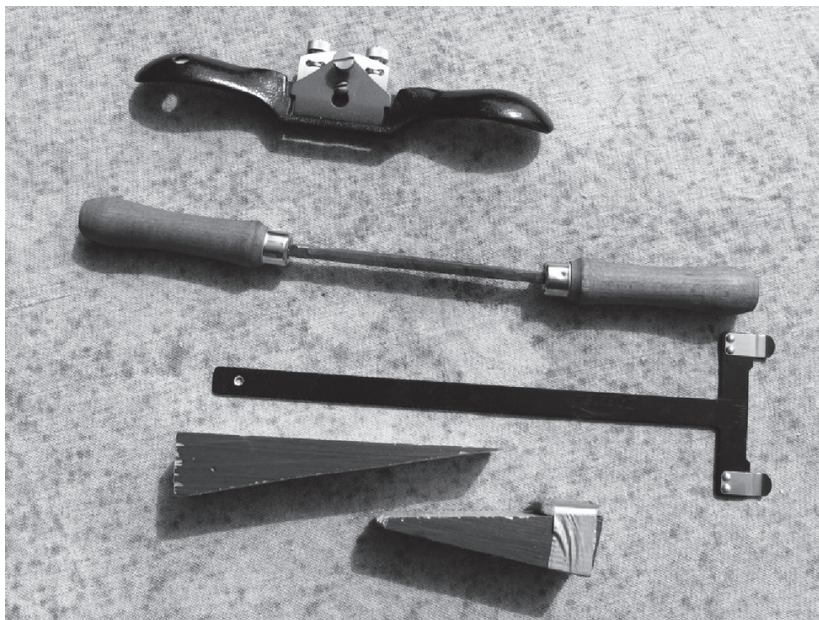
Na závěr bych chtěl ještě dodat drobnou poznámku, která měla být asi v úvodu článku. Výroba vlastního lukostřeleckého vybavení je nejsložitější cestou k přesné střelbě. Výsledky jsou však více obdivuhodné.

Albert Minář - Hrom

Odkazy na literaturu:

- 1) Das Bogenbauer buch, kolektiv autorů
- 2) The traditional bowyer's bible, kolektiv autorů
- 3) Native american bows, arrows and quivers, S. Allely a J. Hamm
- 4) Jak vyrobit luk..., T. Baker, článek na www.woodcraft.cz

Obr. 4. Shora dolů: vlaštovka, škrabák z pilníku, lukostřelecké pravitko a klínky na upevnění polotovaru.

Boty z lýka

Když nechcete chodit na táboření v mokasínech, mám pro vás jiné řešení – boty z lýka nebo kukuřičného šustí.

Lýko se dá koupit v potřebách pro zahrádkáře – používají ho ovázání při štěpování ovocných stromů nebo při očkování růží. Kukuřičné šustí si sami na podzim nasbíráte na poli. Tady jen malá poznámka: šustí je pro ty více trpělivé, protože se musí daleko častěji „navazovat“ a plete se z namočeného materiálu.

Začnete pletením copánku ze tří pramenů. Snažíte se udržovat stále stejnou „tloušťku“, když jeden pramen končí nebo se ztenčuje, navážete další proužek lýka (viz. obr. 1). Přečnávající „fousy“

se ustříhnou, aby copánek byl hladký. Na jednu botu jsem měla délku asi 12m ze tří balíčků. Obvyčejné lýko se prodává po padesáti gramech.

Pak si obkreslíte nohu na tuhý karton a upravíte na hladkou „tlapku“, viz. obr. 2.

Boty se začíná podrážkou. Copánek se „nastojato“ dává „cik – cak“ a dodržuje se tvar podle „střihu“ a prošívá se Iněnou povoskovanou nití. Tu mají v prodejnách pro kutily. Uděláte celou plochu a pokračujete dál bez přerušení „ohrádkou“ boty do výšky prs-

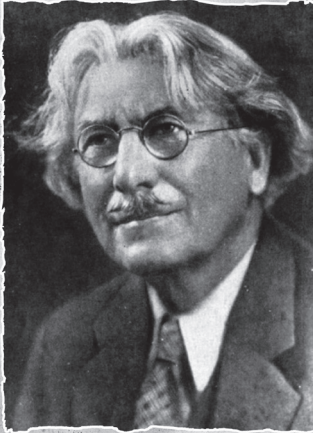
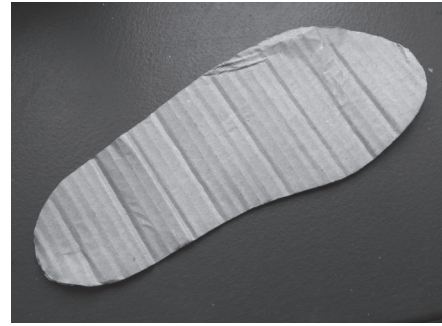
tů. Tady se sešívá copánek jedna řada nad druhou, tj. tak, že ze strany boty je vidět zapletení pramenů lýka. Na špičce boty začneme nárt. Na obr. 3 je vidět, že copánek je sešíván „nahusto“ jako podrážka a měl by být vyklenutý, aby bota byla pohodlná. Poslední jsou tři řady nad sebou, které navazují na „ohrádku“ a uzavírají botu. Copánek se ukončí ve vnitř na takovém místě, aby netlačil a pořádně se zapošíje.

Máte jednu botu a s chutí se můžete pustit do druhé. Nezapomeňte otočit „tlapku“, abyste měli

boty do páru. Není to jediný vzor, na obr. 4 a 5 jsou další možnosti. Množství materiálu je pro velikost bot číslo 25 (nebo jiné číslování: 38). Pro pohodlné chození doporučuji dát dovnitř vložku nebo někdo si uplete ponožku, kterou přišije za okraj boty.

Příjemné chození přeje

Zdenka Vilhelmová.

Odkaz Černého vlka

sborník referátů ze semináře ke 150. výročí narození Ernesta Thompsona Setona
Praha 17. listopadu 2010

Odkaz Černého vlka

sborník referátů ze semináře ke 150. výročí narození Ernesta Thompsona Setona
Praha 17. listopadu 2010

Sborník v rozsahu 44 stran, formátu A5, obsahuje všech dvanáct příspěvků, které na listopadovém semináři zazněly, a to:

Vliv osobnosti E. T. Setona na vznik a vývoj hnutí woodcraftu / Martin Kupka – Logan
Setonovo rodiště dnes / František Kožíšek – Biminiji

Setonovi nejbližší přátelé a jejich vliv na jeho život / Martin Kupka – Logan

Grace Gallatin Thompson-Seton a její vliv na vznik woodcrafterského hnutí / Aleš Kapica – Keny

Henry David Thoreau a jeho vliv na utváření woodcraftu / Jan Hokeš - Hošna

John Ruskin, apoštol krásy a pravdy / František Kožíšek – Biminiji

Ve stopách severoamerických indiánů: Kořeny českého environmentalismu ve woodcraftu / Petr Jehlička

Povědomí o práci E. T. Setona ve vědeckých kruzích současnosti / Vlastimil Růžička & Jan Robovský

Smysl woodcraftu – osobní reflexe po 20ti letech / František Kožíšek – Biminiji

Seton a hnutí woodcraftu v Anglii / Jiří Pacl – Migisi

Cesta orlích pier – woodcraft pro dospělé / Ján Dulla – Modok

Vliv Setona na hnutí českého trampingu / Michael Antony – Tony

Sborník vydalo Sdružení Avalon pro potřebu Ligy lesní moudrosti a jeho „ligová“ cena je 30 Kč (k vyzvednutí v pražské kanceláři LLM a na ligo-vých akcích).

Ve volném prodeji sborník stojí 40 Kč a je k dostání v Brně v Kudrnově obchůdku v podchodu Hlavního nádraží a v Plzni v prodejně Limansport, Slovanská třída 31.

Sborník Odkaz Černého vlka lze zároveň objednat na e-mailu: tony.avalon@seznam.cz. K „ligové“ ceně 30 Kč se připočítává poštovné 14Kč.

Michael Antony – Tony

Smažené srdce

Myslíte, že některé znalosti a dovednosti nikdy nebudete potřebovat? A co ty woodcrafterské?

Milí čtenáři, rozhodl jsem se odtajnit příběh, který dokazuje, že i zdánlivě v běžném životě nepotřebné zkušenosti se mohou hodit.

Bylo to na jednom táboře pro matematické děti. Objednané tábořiště, skoro nové stany s podsadami, dřevěná nekrytá jídelna i kuchyně. V kuchyni se topilo na kamnech, do kterých bylo neustále dostatek dřeva. Dobré zázemí, kdy se jen těžko naskytne příležitost něco zvorat. No jo, co ale když zjistíte, že kamna netáhnou, uvařit vodu na nich lze při sebevětším snažení tak za dvě hodiny a naše milá kuchařka Zdeňka z toho supí vzteky? Já si vzpomněl, že na kmenovém táboře každý rok vyrábíme kamna.

Obhlédnu situaci a za kuchyní najdu nějaké staré ale rovné pláty, nějaké cihly i staré zrezivělé roury. I rozhodnu se směle prohlásit: „Neboj Zdeni, postavím ti nová kamna.“ Po chvíli nedůvěřivého pohledu vděčně souhlasí, ale vůbec si nedokáže představit, jak to udělat.

Chopím se iniciativy, zkusmo si naskládám pár cihel, abych věděl, jak bude pec vysoká a rozhodnu se konat. Mezitím se zpráva, že jsem se pustil do stavby kamen, rozšířila po tábořišti rychlostí blesku a postupně skoro všichni kluci i holky začali nakukovat do kuchyně, co že se to tam děje. Když se jich sešlo víc, než dost, rozhodl jsem se, že využiji jejich zvědavost. Klukům jsem dal za úkol narovnat

staré roury i kolena tak, aby se z nich mohl postavit komín. Holky jsem poslal šlapat jíl, kterého bylo v okolí spousty. Nejdříve se strašně čertily, že přece nebudou šlapat v blátě. Ale - znáte holky - stačilo, aby jedna začala, a hned byly v blátě všechny. Každá měla svůj vandl v němž pečlivě šlapala na hroudy jílu a tvořila z ní stavební hmotu. Krásně jim propínala lýtka, když opakovaně ladně šlapaly nahoru a dolů. Byl to krásný pohled, zvláště na Lenku, jejíž nohy se brzy téměř celé krásně obalily zlatavým bahnem. Na tváři krásné dolíčky, dlouhé

rozpuštěné vlasy, které se vlnily do rytmu pochodu. Stál jsem opodál s otevřenou pusou a nemohl se na tu krásu vynadívat. Lenka byla menší holka s delšími přírodně zlatavými vlasy. Sympatie z ní zářila každou minutou a pokud byste chtěli vědět, co je to charisma, tak podle ní by se dalo definovat. Kdykoli jsem se ocitl v její blízkosti, bylo mi veselo a prostě krásně. Byl to ten člověk, v jehož přítomnosti zapomenete na své bolesti i trápení...

Zpět do reality mě vrátil až Petr, který do mě šťouchl, že komín už je připravený. „Holky,

dík, to stačil“ zavolal jsem na ně s rozzářeným obličejem. Holky trošku zklamaně přestaly a chopily se svých vandlů. Když se Lenka ohýbala pro ten svůj, vyměnili jsme si krátký úsměv. Asi si všimla, že na ni koukám trošku déle, než je zdrávo. Všichni jsme se sešli v kuchyni. Kluci hrdě ukazovali na svůj pěkně zkonstruovaný komín, který si i přes svou chatrnou stabilitu zasloužil pochvalu, a holky už jen natahovaly krky, co bude dál.

Založil jsem na jílovém základu první řadu cihel a po obvodu stavěl výš a výš, však to jistě mnozí znáte. Ale mezi těmi všemi, kteří na mě s údivem hledí a čekají jak to dopadne, jsem si připadal jako kouzelník a stvořitel. Děvčatům už z nohou odpadával korající jíl, ale žádná se nešla umýt, všechny do jedné včetně Lenky s polootevřenými ústy koukaly, jak to celé dopadne. Zbytek jílu padl na tvorbu vnitřního valu, těsnění plátů a připevnění komínu a voilá – kamna jsou na světě. Dílo vypadá pěkně a upraveně, prostě efektně. Teď už jen nechat vyschnout a večer budou langoše!

Když se daří, tak se daří – počasí nám přeje. Slunko krásně pálí a pec rychle vysychá. Všichni dlouho blbneme ve vodě, nohy jsou už dávno čisté, holky mávají mokkými vlasy a kluci včetně mne se samosebou snaží, aby jim jen tak neuschly. Plni úsměvů na rtech jsme se šli za již pozdního odpoledne převléci.

Těsto na langoše už bylo hotové. Mrkl jsem na Zdeňku a dle dohody jsem nenápadně vzkouzl do kuchyně. Nabral jsem trochu těsta. Prsty při pomýšlení na Lenku samy začly tvarovat nej-

krásnější ze všech tvarů. Dílo bylo velmi rychle hotovo a za nedlouho i usmaženo. „Shoda náhod“ tomu chtěla, že langoš tvaru srdce dostala Lenka a já zrovna seděl naproti ní. A protože je Lenka chytrá a chápavá holka (konec konců jak jinak na matematickém táboře) okamžitě vše pochopila. Usmáli jsme se na sebe..

Zbytek příběhu si ponechám pro sebe a nechám prostor pro fantazii. Dopadlo to dobře :o) Co si z příběhu odnést? Každá dovednost se vám bude v životě alespoň jednou hodit. I kdybyste o ní měli jen vzpomenout při vyprávění příběhu mezi přáteli.

Ernie Kraft – to je pseudonym, abyste věděli, jsem trošku stydlín.

ilustrace: Lucie Fryčová

Zapomenuté výpravy

Málokterý cestopis mě v poslední době tak nadchl jako kniha Zapomenuté výpravy (Marek Hýža, Miroslav Kačor, Milan Švihálek; vydala Jota, Brno, 2005). Kniha popisuje mimořádné výpravy Čechů v posledních desetiletích, o nichž se mnoho neví (nebo nesmělo vědět). Dočtete se o cestách a plavbách kolem světa, cestě stopem do Japonska, pěšky do Mexika. Kromě neznámých jmen se dočtete i o osobnostech, jako byl Eduard Ingriš či Richard Konkolski; na známou cestou Víti Dostála kolem světa se podíváte z úplně jiného úhlu, než jste dosud četli. Knihu určitě seženete v knihovně.

Uvedu z knihy alespoň jednu myšlenku, k níž není co dodat: Parta Turnovských horolezců se připravovala na přechod Alp a Mont Blancu s plánovaným cílem na olympiádě 1968 v Grenoblu. Jejich cesta bohužel skončila při tréninku na akci pod lavinou v Tatrách. A tito horolezci vedli rovněž tábornický oddíl, v jehož zakládací listině měli napsáno: „Základem naší práce je romantika, protože mládí bez romantiky je nemoc, která se ve stáří těžko léčí.“

Jiří Macek – Čiksika

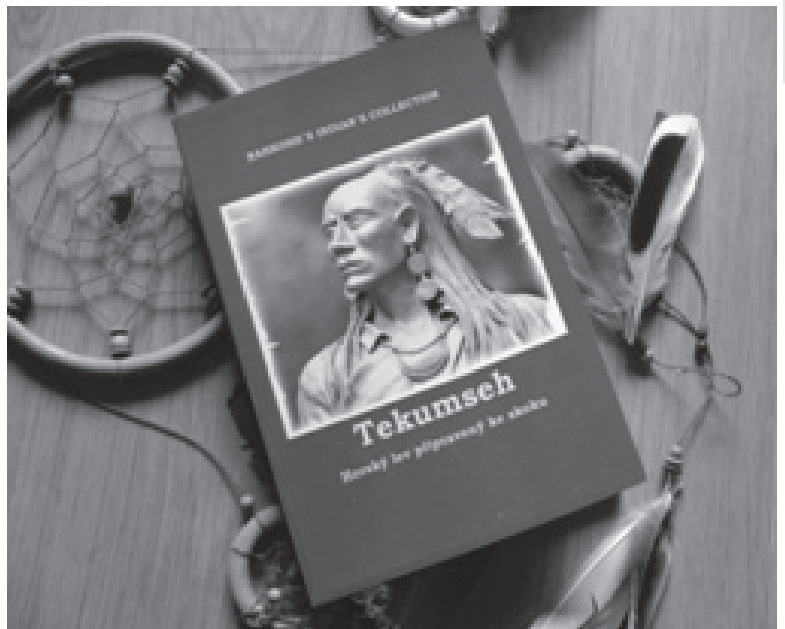

Tekumseh – Horský lev připravený ke skoku

Kniha „Tekumseh - Horský lev připravený ke skoku“, poutavá biografie o životě jednoho z nejznámějších indiánských vůdců - Šavanu Tekumsehovi, sestavená ze vzpomínek pamětníků, vojenských a úředních dokumentů, včetně dochovaných svědectví, právě vychází.

Tekumseh byl charismatický vůdce, vynikající řečník a stratég, který chtěl zachránit nejen svůj lid. Kdyby se jeho plán zdařil, asi bychom historii znali trochu jinak. Možná, že by dnes také existoval samostatný indiánský stát, neboť Tekumseh usiloval o sjednocení indiánských národů, které by společně mohly čelit stále rozpínavějším Spojeným státům. Dozvíte se, co vše pro splnění svého snu vykonal, jak byl zrazen, jak bojoval ve Válce roku 1812 a jak to vše dopadlo.

Úryvek z knihy je citátem z jednoho z mnoha Tekumsehových proslavů, které pronesl při jednáních s Dlouhými noži, Američany:

"Já jsem Šavan. Jsem válečník. Moji předkové byli válečníci. Z nich jsem byl zrozen a jsem pánem svého života. A jako takový bych mohl ovlivnit osud rudého lidu, mého národa. Takový plán jsem pojal ve své mysli, když jsem myslel na Velkého ducha, který řídí vesmír! Slyšel jsem v sobě hlasy věků! Říkají mi, že kdysi, až donedávna, nebyli žádní bílí lidé na tomto ostrově. Patřil Rudým mužům, potomkům těch, které zde umístil Velký duch, aby se o tuto zemi starali, aby se radovali z jejich plodů a osídlili ji. Jak šťastný to byl lid! Nyní jsou nešťastní kvůli bílým mužům, kteří nikdy nejsou spokojeni, a vždy chtějí všechno."

Kniha pochází z dílny tvůrců www.nahkohe.etranky.cz, kde se o indiánech můžete dozvědět více. Kniha má 142 stran, je v měkké vazbě s laminovanou obálkou. Stojí 214 Kč plus poštovné. Pokud byste o ni měli zájem, napište prosím na adresu umedvedu@seznam.cz

Indiánský náhrdelník z drápů

Ahoj kamarádi. Blíží se Vánoce a Ježíšek má jistě plno práce. Ale co kdybychom mu ji alespoň trochu usnadnili a přitom si ukrátili čas předvánočního čekání? Vyrobneme si náhrdelník z medvědích drápů. Hodí se jako dárek pro blízké lidičky a kamarády.

Je to jednoduché. Takže, ulovili jste medvěda? Ano? Super. Usnadníte si práci. Nebo ne?

Nevadí, náhrdelník si vyrobíme úplně jiným způsobem.

Co potřebujeme:

- Kdo měl to štěstí, tak medvěda, kdo ne, modelit (sežene te ve výtvarných potřebách nebo v papírnictví)
- Jelenicový řemínek nebo silnější provázek
- Malé hliněné korálky nebo malé dřevěné korálky
- Vodové barvy
- Trochu stolního oleje
- Svíčku
- a hlavně šikovné pacičky

Postup:

Nalijeme si do hrníčku trošku vody, aby se nám modelit nelepil na ruce.

Pak můžeme začít s tvarováním drápů. Uválíme si hmotu do oválku přiměřeně tlustého. Z kousku modelitu uděláme horní část drápu, uprostřed propícháme díрку párátkem nebo špejlí.

Modelitové drápy vytvrdíme ve vroucí vodě podle návodu na modelitu (pomůže tatínek nebo maminka).

Vytvrzené drápy nabarvíme vodovými barvami. Dráp

nabarvíme okrovou barvou a horní část drápu červeně až do hněda. Nabarvené drápy lehce očerníme nad svíčkou a potřeme olejem. Vytvoří to barvu, která je podobná opravdovým drápům.

Teď přijde řada na korálky. Buď použijeme ty, co máme, nebo si je vyrobíme také z modelitu.

Potom je střídavě s drápy navlékneme na kožený řemínek.

A to je všechno. Tak se pusťme do vyrábění.

Hodně radosti při tvoření, Vánocích a kdykoli jindy vám přeje

Kačka Bejčková (Divousova)

Co dělat – Proti chladu

Velice rád poslouchám u táborových ohňů drsné historky ze zimních výprav a bivaků. Sám jsem jich také pár prožil a vždycky si říkám, že jsem se tenkrát choval jako zelenáč. Samozřejmě téměř každý z nás má před podobnými akcemi načtenou nějakou literaturu, ale v praxi to bývá poněkud jinak. Pokusím se dnes v našem outdoorovém (venkodveřním) okénku shrnout pracně nabyté zkušenosti, aby v budoucnu měl kdo ty drsné historky u táborových ohňů vyprávět.

POHYB

Nejdůležitější je včas si uvědomit a přiznat hrozící nebezpečí z podchlazení, a jakmile se dostaví varovné příznaky, (třes, drkotání zubů), začít aktivně proti tomu bojovat. Pohybuj se a neustávej v pohybu. Dupej, skákej, rozpažuj a zkřížuj paže přes hrudník. Pokrčuj a narovnávej prsty u nohou, vrť kotníky a hýbej chodidly. Dělej grimasy, tří si dlaně mezi kolena a přikládej na tváře. Zapni si všechny části oděvu, křič. Tahej se za uši nos, rty. Je-li vás víc, stulte se k sobě.

Chraň se před sněžením a větrem. Radikálně zvětšují možnost zmrznutí. Pro orientaci uvádím tabulku, jak moc ovlivňuje rychlost větru teplotu.

+5°C při silném větru je asi jako -10°C při slabém větru

-10°C při silném větru je asi jako -30°C při slabém větru

-30°C při silném větru je asi jako -60°C při slabém větru

Pokud dojde k pádu do ledové vody, vyválej se ve sněhu,

vyskoč a setřes ze sebe sníh a znovu se vyválej. Tak dlouho to opakuj, dokud do sebe sníh nevsákne všechnu vlhkost a dokud se nezahřeješ. Za mrazu si neseď na sníh. Jakmile se zahřeješ, udržuj si teplo prací.

OBLEČENÍ

Oblékni si co nejvíc vrstev šatstva. Velmi účinnou izolací je novinový papír, ať už obalený kolem beder, nebo jako sedátko. Hlava je místem, kde teplo nejnadhěji uniká. Je třeba ji udržovat v teple.

Můžeš si šatstvo obléci v jiném pořadí. Například šálou obalit trup a udržovat v teple ledviny a žaludek. Na ruce můžeš natáhnout ponožky jako palčáky a obráceně. Šálou si omotej hlavu, vestu si obleč zapínáním dozadu. Nejvíc tepla odchází z hlavy, prstů, zápěstí, kolen a kotníků. Ohrň záložky u kalhot a stáhni je do ponožek. Když klekáš na koleno, vždy si jej podlož. Zastrč svetr nebo vestu do kalhot. Při tom ale dbej, aby tě nic nikde

neškrtilo a nezmenšovalo krevní oběh.

Pokud ti oblečení zvlhlo, tak vyždímej spodní prádlo a venkovní nech zmrznout. Ledový krunýř tě bude chránit. Pohybuj se!

Pozor na těsné ponožky v botách. Nepřestávej sledovat, zda nohy neztrácejí cit. Povol si tkaničky. Na delších výpravách nezapomeň usušit ponožky přes noc třeba ve spacáku. Máš-li v botách vodu a je pořádná zima, nech je na sobě tak dlouho, než se ukryješ v bivaku. Dokud se pohybuješ a jde o vodu, nemůžeš zmrznout.

POCENÍ

Předpokládám, že i v době funkčního prádla tě zima zastihne v situaci, kdy tyto materiály nemáš na sobě. Potom: Nenačkej při práci na sebe všechno šatstvo, rozepni si opasek, uvolni tkanice....zabraň pocení. Pokud máš čas, pracuj pomalu a úsporně. Po dvaceti minutách 5 minut odpočívej.

PÉČE O OBUV A OBLEČENÍ

Mokré botky nesus u ohně, ale vypci je travou, hadry, papírem nebo chvojím a polož podrážkami vzhůru. Všechny kusy oděvu pořádně vytrepej. Při velkém mrazu nech vrchní šatstvo venku (nemáš-li možnost je usušit), protože uvnitř by roztálo a zvlhlo. Zmrzlá větrovka je lepší suchá než mokrá.

JAK NAJÍT ÚKRYT

Rozhodně co nejrychleji, dřív než padne tma. Pak se tě zmocní panika nebo budeš vyčerpán. Za sněhové vánice nebudeš schopn moc jasně uvažovat.

Pokud není možné se ukryt pod stromy, za skalou nebo ve voze, zahrabej se do sněhu jako krtek. Ponech si jen otvor pro dýchání a prostor kolem sebe postupně rozšiřuj. Vyčkej, až vánice skončí.

Pokud máš trochu času, ujisti se, že úkryt není na návětrné straně, kde by se mohly tvořit závěje, nebo pod převisem, ze kterého by mohl spadnout sníh, na lavinovém svahu.

Nezapomeň, že středoevropský sníh je úplně jiný než mrazivý arktický. Neklesne-li teplota pod bod mrazu, pak stříšky na sněhových jamách roztaj

a zbortí se. Nestav žádné složitosti jako iglů. Čím je úkryt jednodušší, tím lépe. Menší úkryt udrží lépe teplo.

- Závěje kolem velkých balvanů a stromů tvoří napůl hotové útočiště. Vlez tam a jámu rozšiřuj. Nezapomeň na izolaci pod sebe a stříšku z větví, celtoviny...

- Sněžný zákop: Jakýmkoliv dostupným nářadím (plochý kámen, dřevěná štěpina) vyhloubi do sněhu úzký zákop, přikryj ho igelitem (celtou) a zaházej sněhem. Není-li sněhová vrstva dost hluboká, navrš sníh do potřebné výšky.

- Sněžný záhrab dá více práce, ale tři lidé jej mohou vyhloubit v průběhu asi třech hodin. Děti na lyžáku to před pár lety zmákli se dvěma lopatami ve sněhové převěji za odpolední klid (asi 2 hodiny). Základem je, aby mrzlo a stěny i střecha měly alespoň 60 cm. Do sněhového náspu vykopej tunel a pak jej rozšiřuj směrem vzhůru. Strop a stěny uhlad', aby z nich nekapalo. Lavičci na spaní navrš u konce vstupní chodby co nejbližší stropu, kde je nejtepleji. Střechem proraz průdch a ponech jej také ve vchodu. Na místě, odkud kape, přitlač kousky sněhu. Omez vaření (pára). Sviť pouze baterkou a měj po ruce nářadí, kterým by

ses v případě potřeby mohl prokopat ven (zbortí-li se například střecha). Ven ze záhrabu vycházej co nejméně. Viditelně označ střechu, aby se ti nikdo nepropadl na hlavu a abys ji ve vánici našel.

Přes zimu budeme mít všichni jistě šanci nějaký ten bivak na sněhu absolvovat. Takže důležité: vezměte s sebou foťák a své záhraby apod. nafotťe. V jarním čísle Woodcraftu bychom se pak společně mohli nad těmi fotkami zasnít a okoukat, jak jsme si vedli. Adresu redakce znáte. Tu „nejdrsnější“ historku z vašich zimních bivaků napište. Zimu slibují meteorologové řádkou, tak se bude na co těšit!

Jan Bejček – Thokata Mani

Ilustrace: Kačka

IKTÓMI A ZAJÍC

OD
TĚ DOBY
MAJÍ ZAJÍCI
TAK KRATKÝ OCAS...

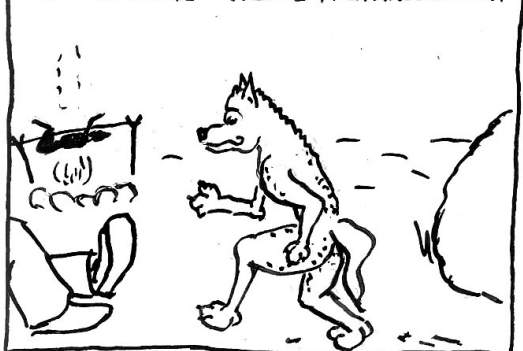
IKTÓMI ROZDĚLAL OHĚŇ A POHODLNĚ SI LEHL

ANI SI NEVŠIML ŽE HO SLEDUJE KOJOT...

KOJOT POTICHU VYLEZL A ZATÍMCO IKTÓMI

SPAL OPEČENOU STRAŇU ZAJÍCE SNĚDL

KDYŽ SE IKTÓMI PROBUDIL BYLA JIŽ DRUHÁ STRANA PROPEČENÁ...

OTOČIL PEČÍNKU A ZASE USNUL ...

KOJOT SNĚDL ZBYTEK ZAJÍCE A OMASTIL IKTÓMIMU RUCE

IKTÓMI NAKONEC UVEŘIL, ŽE ZAJÍCE SNĚDL SAM. MOJE PEČÍNKÁ? JA MAM MASTNĚ RUCE? TO JSEM JI ASI SNĚDL TO JSEM SI ALE POCHTUTNAL!

MOKROUŠP

Woodcrafterky ve slavnostních šatech.

Konferenciér Wakišaka.

Vyvolávač Filip.

Willy, Migisi a kámen z Waldenu na Slovensku.

Pavel jako Caleb ze Dvou divochů.

Stuhy všech současných a minulých kmenů Ligy.

Výstup na Mt. Seton (Křemelná na Šumavě) ke 150. výročí od narození E.T.S.

Woodcrafterské cvičení bystrosti, počepidovosti a otevřenosti hlavy

aneb Hlava není jen na čelenku

Pomůžeš Rychlé Veverce věci najít než napočítáš pomalu do 10?

